

Vzdelávacia oblasť - ISCED 2

Umenie a kultúra

Rámcový učebný plán vzdelávacej oblasti

Vzdelávacia oblasť	Predmet/ročník	5.	6.	7.	8.	9.	Spolu
Umenie a kultúra	Výtvarná výchova	1	1	1			3
	Hudobná výchova	1	1	1			3
	Výchova umením				1		1

Učebné osnovy z výtvarnej výchovy

spracované v súlade so ŠVP výtvarná výchova ISCED 2
– príloha v rámci špecifického cieľa 1

Spracovaný v rámci projektu:

Prioritná os:	1 Reforma systému vzdelávania a odbornej prípravy
Opatrenie:	1.1 Premena tradičnej školy na modernú
Prijímateľ:	Základná škola s materskou školou, Kudlov 781, 023 14 Skalité
Názov projektu:	Kľúč k vzdelaniu
Kód výzvy:	OPV-2008/1.1/03-SORO
Kód ITMS projektu:	26110130189

1. Charakteristika učebného predmetu

Predmet Výtvarná výchova rozvíja osobnosť žiaka v úplnosti jej cítenia, vnímania, fantázie a analytického myslenia. Vyučovanie VV je riadený proces, v ktorom učiteľ iniciuje, rešpektuje a podporuje nápady a individuálne Do vyučovania sú zaradované prostriedky a činnosti, ktoré rozširujú možnosti poznávacieho procesu žiaka. Zapája sa konštrukčné myslenie, ktoré je uvádzané do vzťahu s myslením estetickým. Detskú spontánnosť postupne nahrádza duchovná otvorenosť, spojená s pribúdaním vedomej tvorivej operatívosti. Žiak reaguje na komplexnejšie podnety, reflektuje podnety prírodné, civilizačné i kultúrne. Zvyšujú sa jeho technické schopnosti.

Predmet výtvarná výchova vychádza z autentických skúseností žiaka, získaných výtvarnou činnosťou - z intenzívnych zážitkov dobrodružstva tvorby a sebavyjadrovania sa. Predmet kladie dôraz na objaviteľský prístup k technikám, vyjadrovacím prostriedkom a médiám, na umenie vlastného vyjadrovania sa výtvarnými prostriedkami. Žiak má reagovať na stále komplexnejšie podnety, reflektuje podnety prírodné, civilizačné i kultúrne. Zvyšujú sa jeho technické schopnosti. Preto vo výtvarnej výchove potrebuje objaviť oblasť nových možností, zodpovedajúcich svojmu vývinu.

Východiskami procesu vyučovania VV sú:

- 1. činnosti žiakov**, ktoré vychádzajú z myšlienkových a technických procesov výtvarných a vizuálnych umení,
- 2. témy (námety, obsahy) zobrazovania**, ktoré majú svoj dôležitý antropologický a kultúrny charakter,
- 3. v reflexii diel** výtvarného umenia, dizajnu, architektúry, filmu a videa.

Témy ponímame z hľadiska osobnosti a veku žiaka, z hľadiska edukačných cieľov a z hľadiska kultúrno-spoločenskej reality.

2. Ciele učebného predmetu

Kognitívne ciele:

- Poznávať a rozumieť jazyku vizuálnych médií,
- vedieť pomenovať výraz umeleckých diel a vyjadriť svoj zážitok z nich,
- poznať typické diela vizuálnej kultúry, reprezentujúce žánre a iné kultúry.

Senzomotorické ciele:

- Vedome rozvíjať tvorivosť,

- viesť žiaka k cieľavedomému vyjadrovaniu sa, s dôrazom na vlastný prístup, vlastný názor a vkus,
- rozvíjať vnímanie, predstavivosť a fantáziu, podnecovať nápaditosť a tvorivú sebarealizáciu žiaka,
- rozvíjať gramotnosť žiaka v oblasti vyjadrovania sa výtvarnými prostriedkami prostredníctvom vybraných médií, nástrojov a techník.

Socioafektívne ciele:

- rozvíjať cítenie, vnímanie, intuíciu, fantáziu, analytické myslenie a poznávanie,
- formovanie zručností prostredníctvom činnostného a zážitkového vyučovania.

Osnovy VV zapájajú citovosť, afektivitu, expresivitu a obrazovú konceptualizáciu, ktoré sú vlastné výtvarnému vyjadrovaniu, do vzťahu aj s inými predmetmi.

Viesť žiaka k vytváraniu si primeraných kultúrnych postojov, názorov a hodnotových kritérií.

Kľúčové spôsobilosti

Vedomosti:

- získať vedomosti prostredníctvom praktických činností žiaka,
- zvládnuť základy proporčnej stavby zobrazovaného predmetu (výška a šírka, pomer hlavných častí),
- dokázať vybrať časť videnej skutočnosti za účelom zobrazenia,
- vyjadriť sa základnými technickými postupmi kreslenia, maľovania a jednoduchých grafických techník,
- vytvoriť kresbu jednoduchého dizajnerskeho návrhu,
- tvorivo používať médiá, vyjadrovacie prostriedky, nástroje a techniky,
- vedieť spracovať charakteristické podnety z prostredia svojej obce, regiónu.

Technické zručnosti:

- zvládať narábanie s rôznymi nástrojmi – ceruza, štetec, uhlík, nožnice, drierko ai.),
- kresliť prostredníctvom tieňovania,
- zvládnuť technické základy miešania farieb na palette i na obraze,
- zvládnuť konštrukčno-technické úkony s materiálmi – krčenie, strihanie, skladanie,
- zvládnuť techniku konštrukcie vonkajšieho tvaru – obliepanie, odrôtovanie,

- zvládnuť jednoduché techniky otláčania – frotáž, dekalk, monotypia, papierorez,
- zvládnuť základy jednoduchého odlievania reliéfu do sadry,
- zvládnuť základné grafické operácie na počítači.

Mentálne spôsobilosti:

- vedieť odôvodniť výber časti alebo prvkov zobrazovanej skutočnosti,
- chápať mapy a plány ako výtvarný spôsob vyjadrovania skutočnosti,
- vnímať a porovnávať charakter svojej krajiny a obce s inými typmi krajín,
- uvedomovať si možnosti výtvarného vyjadrenia niektorých podnetov prírodovedy, geometrie, matematiky.

Postoje:

- tvorivý prístup – žiak je vedený k tomu, aby pri každej téme volil svoje vlastné (autentické) riešenie,
- formovať u žiaka otvorenosť voči experimentovaniu s farbou, hmotou, tvarom, technikou, motívom a témou,
- náklonnosť k uvedomelému hľadaniu vlastných riešení, odklon od schém,
- tolerancia voči rôznym typom vyjadrovania, vkusu iných ľudí,
- vyjadriť štýl ľudí, ktorých obdivuje a porovnať ich so svojím štýlom,
- hľadať vlastné cesty sebvýjadrenia, budovania vlastného vkusu.

3. Obsah vzdelávania

5. ročník

1 hodina týždenne / 33 hodín ročne

Prehľad tematických celkov a ich obsahu

Rozvíjajúce ciele a spôsobilosti	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Metódy a formy
1. Zobrazovanie umelých a prírodných foriem I.			
- naučiť žiakov výtvarne vnímať priestorové útvary predmetov, -	Domy. Ulice. Stroje. Autá.	- žiak vie vyjadriť objemovosť a priestorovosť výtvarnou technikou,	- samostatná práca, - kolorovaná kresba,
2. Zobrazovanie umelých a prírodných foriem II.			
- naučiť žiakov výtvarne vnímať a zobraziť morfológickú stavbu prírodnín,	Kvety. Listy. Rastliny. Prírodné útvary.	- žiak si uvedomuje vzťahy medzi farbami, - žiak si výtvarne osvojuje vnútorné členenie prírodnín,	- samostatná práca, - kresba ceruzou, tušom, fixou,
3. Tematické práce I.			
- rozvíjať u žiakov tvorivosť a predstavivosť,	Ilustrácia. Rozprávka. Pieseň. Žánre ľudovej a folklórnej slovesnosti.	- žiak vie vyjadriť a uplatniť dej a vzťahy v prostredí,	- koláž, - kresba, - kombinovaná technika,
4. Výtvarné práce priestorové I.			
- naučiť žiakov zobrazovať kontrastné charaktery pomocou materiálov rôznych textúr,	Textúra. Materiálovosť.	- Žiak sa naučí pracovať s materiálmi rôzneho povrchu, - Žiak chápe rozdiel v materiáloch z hľadiska krčivosti, tvrdosti,	- samostatná práca, - plastika z papiera, - materiálová koláž,

			krehkosti,	
5. Výtvarné práce priestorové II.				
- naučiť žiaka spoznať výrazové možnosti papiera, jeho tvarovania vo výtvarnom vyjadrení,	Postavy. Súbor predmetov.	- žiak vie tvoriť objekty, - naučí sa pracovať s papierovou kolážou, - naučí sa tvarovať, trhať, skladať papier (orgiami),	- samostatná práca, - asambláž, - koláž a maľba tušom, farbami,	
6. Výtvarná tvorba kolážová, dekolážová, rolážová I.				
- naučiť žiaka výtvarne zobrazit' videný svet,	Zvieratká. Fantastické bytosti.	- žiak sa oboznamuje s rolážovou technikou, posunom papiera po ploche – motív sa posúva vertikálne,	- skupinová práca, - roláž a dofarbenie vodovými farbami,	
7. Výtvarná tvorba kolážová, dekolážová, rolážová II.				
- naučiť žiaka výtvarne zobrazit' videný svet,	Fotografia. Plagát. Umelecká reprodukcia.	- žiak sa snaží vnímať základy farebnej výstavby tvaru (svetlo a tieň),	- práca vo dvojiciach, - priestorové vytváranie z papiera, - plagát,	
8. Dejiny výtvarného umenia I.				
- poučiť žiakov o výtvarných činnostiach, inšpirovaných dejinami umenia,	Ikona svätca. Zobrazovanie patrónov a svätcov.	- žiak chápe pojem „ikona svätca“, - žiak je inšpirovaný farebnosťou a tvarovosťou ikony, - žiak spoznáva ranokresťanské umenie,	- samostatná práca, - maľba temperovými farbami,	

9. Tematické práce II.			
<ul style="list-style-type: none"> - viesť žiakov k zapájaniu sa do celoslovenských výtvarných súťaží, - utvárať u žiakov výtvarné vnímanie sveta, 	Vesmír očami detí.	<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjať u žiakov predstavivosť a tvorivosť, - naučiť žiaka spoznávať výrazové vlastnosti farby, 	<ul style="list-style-type: none"> - kolorovaná kresba, - kombinovaná technika, - lepenie, strihanie,
10. Tematické práce III.			
<ul style="list-style-type: none"> - budovať u žiakov záujem o zapájanie sa do celoslovenských výtvarných súťaží, 	Voda – zdroj života na Zemi.	<ul style="list-style-type: none"> - žiak si uvedomuje význam vody pre život človeka, - žiak uplatňuje fantáziu a citovosť vo výtvarnom stvárnení, 	<ul style="list-style-type: none"> - kombinovaná technika, - samostatná práca,
11. Tematické práce IV.			
<ul style="list-style-type: none"> - utvárať u žiakov pozitívny vzťah k domovu, k dedine, k prírode, 	Môj domov. Moja rodná dedina.	<ul style="list-style-type: none"> - žiak dokáže výtvarne vyjadriť svoj vzťah k rodnej dedine, 	<ul style="list-style-type: none"> - samostatná práca, - kresba tušom, perom a štetcom,
12. Výtvarné práce v materiáli I.			
<ul style="list-style-type: none"> - naučiť žiaka techniky netradičného spracovania papiera vo výtvarnom umení, 	Reliéf z vlhkého papiera.	<ul style="list-style-type: none"> - Žiak sa učí techniky tvarovania papiera, - chápe pojem „reliéf“, 	<ul style="list-style-type: none"> - skupinová práca, - tvarovanie vlhkého papiera a kolorovanie,
13. Tematické práce V.			

<ul style="list-style-type: none"> - naučiť žiakov chápať farbu ako základný vyjadrovací výtvarný prostriedok, - predviesť žiakom klasické maliarske techniky, 	<p>Maľovanie predmetu podľa skutočnosti.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - žiak vníma základy farebnej výstavby, - dokáže rozlíšiť teplé a studené farby, - pozná základné maliarske techniky, 	<ul style="list-style-type: none"> - samostatná práca, - maľba ľubovoľnou technikou,
<p>14. Dejiny výtvarného umenia II.</p>			
<ul style="list-style-type: none"> - názorne žiakom predniesť ukážky najznámejších obrazov zo svetových galérií – pomocou internetu, 	<p>Škola v galérii – galéria v škole.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - žiak je schopný orientovať sa v dielach svetoznámych maliarov, - žiak sa oboznamuje s výtvarnou tvorbou svetových a slovenských výtvarníkov, - žiak dokáže hodnotiť a sebahodnotiť – bez urážok, 	<ul style="list-style-type: none"> - samostatná práca, - IKT, - práca s elektronickými médiami, - exkurzia do galérie v Čadci.

4. Prierezové tematiky

ENV – Reliéf z vlhkého papiera, Voda – zdroj života na Zemi, Môj domov – Moja rodná dedina, Zvieratká, Kvety – listy – rastliny

DVA – Domy, ulice, stroje, autá

Mediálna výchova – Fotografia a plagát, Vesmír očami detí, Škola v galérii – galéria v škole

Multikultúrna výchova – Škola v galérii – galéria v škole

6. ročník

1 hodina týždenne / 33 hodín ročne

Prehľad tematických celkov a ich obsahu

Rozvíjajúce ciele a spôsobilosti	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Metódy a formy
15. Mierka a proporčné vzťahy, operácie s proporcami			
<ul style="list-style-type: none"> - vedieť chápať možnosti zobrazenia videného sveta, - uvedomiť si výraz a tvar daných predmetov, - schopnosť analyticky myslieť, predstavovať si, poznávať, 	Operácie s proporcami.	<p>ŽIAK:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vie nakresliť postavu v pohybe, - vie vystihnúť správny pomer veľkosti hlavy a končatín k telu, - vie zachytiť fázy pohybu pri športe, 	<ul style="list-style-type: none"> - samostatná práca, - kresba ceruzou a farbičkami,
16. Kreslenie figúry podľa skutočnosti a pamäti			
<ul style="list-style-type: none"> - naučiť žiaka pracovať s predlohou, - vedieť pochopiť vzájomné proporčné vzťahy jednotlivých častí, 	Kreslenie figúry.	<ul style="list-style-type: none"> - žiak zvláda proporčné vzťahy medzi jednotlivými časťami ľudského tela, - vie zachytiť fázy pohybu pri nejakej vykonávanej činnosti, 	<ul style="list-style-type: none"> - samostatná práca, - maľba ceruzou a temperou,
17. Kinetické a svetelné umenie			
<ul style="list-style-type: none"> - pochopiť pojem kinetické umenie, svetelné umenie, 	Využitie svetla a pohybu vo výtvarnom umení.	<p>ŽIAK:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vie navrhnúť a realizovať 	<ul style="list-style-type: none"> - práca v skupinkách, - objekt z rôznych

<ul style="list-style-type: none"> - chápať význam svetla pri stvárnení diel, 		<p>mobilný objekt z ľahkých materiálov, vhodný na zavesenie do priestoru, - - chápe výrazové možnosti osvetlenia,</p> <p>- oboznámenie žiakov s gotickou architektúrou,</p>	<p>materiálov,</p> <ul style="list-style-type: none"> - koláž, - kresba,
18. Op-art			
<ul style="list-style-type: none"> - pochopiť pojem op-art, - utvárať u žiaka zážitok z tvorivého procesu, z objavovania, - budovať u žiakov toleranciu a tvorivosť, 	Op-art.	<ul style="list-style-type: none"> - žiak chápe základy optických hier v op-artovom obraze, - - rozvíja si vizuálnu predstavu, - dokáže nakresliť tvar predmetu tak, aby vytváral priestorovú predstavivosť, 	<ul style="list-style-type: none"> - samostatná práca, - kontrastná čiernobiela kresba ceruzkou,
19. Stredoveké a gotické umenie			
<ul style="list-style-type: none"> - priblížiť životný štýl, myslenie a technické možnosti danej doby, - nazrieť do architektúry, - poznať významné stavby sveta, 	Umenie v stredoveku. Gotické umenie.	<ul style="list-style-type: none"> - žiak pozná rozdiel medzi gotickým umením a umením v stredoveku, 	<ul style="list-style-type: none"> - samostatná práca, - kolorovaná kresba,
20. Inscenovaná fotografia – kresba svetlom			
<ul style="list-style-type: none"> - vedieť využiť svetlo pri 	Inscenovaná fotografia.	<ul style="list-style-type: none"> - žiak si rozvíja fantáziu 	<ul style="list-style-type: none"> - samostatná práca,

práci s fotografiou a kresbou,	Využitie svetla v maliarstve.	pri práci s textúrami a materiálmi,	- kresba podľa fotografie (podľa iného obrázka),
21. Vzťah obrazu a zvuku vo filme, hudba – hlas - slovo			
- naučiť žiaka pracovať s textom, obrazom a jeho stvárnením vo výtvarnej podobe,	Kresba podľa zvuku. Maľujem, čo počujem.	- žiak vie výstižne výtvarne vyjadriť svoje pocity z počutého textu,	- maľba uhlíkom, - prepojenie hudby s maľbou,
22. Urbanizmus (plán mesta, doprava, vzťah ku krajine) – fantastické priestory			
- viesť žiakov k chápaniu pojmu „urbanizmus“, - vytvárať u žiakov vzťah k okoliu, k prírode, k ľuďom,	Plán mesta, dediny. Doprava v meste, na dedine. Vzťah ku krajine.	- žiak rozvíja si kombinačné schopnosti, - vie rozvrhnúť základný architektonický objekt, - rozvíja si kreativitu a predstavivosť,	- skupinová práca, - maľba temperou a lepenie,
23. Odevný dizajn – časť odevu, doplnok			
- vytvárať u žiakov a následne u nich upevňovať vzťah k móde, - naučiť žiakov vedieť správne kombinovať oblečenie a doplnky, - utvárať u žiakov tvorivosť a predstavivosť,	Časť odevu. Módny doplnok.	- žiak vie vysvetliť pojem dizajn, - chápe dôležitosť správnej voľby doplnkov k jednotlivým druhom oblečenia pri rôznych príležitostiach,	- samostatná práca, - práca s temperou,
24. Podnety košíkárstva, pletenie			

<ul style="list-style-type: none"> - pochopiť úžitkové predmety vo svojom prostredí ako niečo, čo ku nám hovorí svojou rečou, má výraz (užitočnosť a funkčnosť), 	<p>Predmet košíkárstva. Výtvary ľudovej kultúry.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - žiak sa oboznám s rôznymi druhmi pletenia a na základe videného sa pokúsi o výrobu vlastného výrobku, 	<ul style="list-style-type: none"> - strihanie a lepenie, - samostatná práca,
<p>25. Spracovanie a montáž obrazu – farebné variácie</p>			
<ul style="list-style-type: none"> - naučiť žiakov pracovať s farebnými variáciami, - rozvíjať u žiakov predstavivosť, 	<p>Montáž obrazu pomocou farieb.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - žiak vie využiť teplé a studené farby, - vie vytvoriť jemnejšie a tmavšie odtiene, 	<ul style="list-style-type: none"> - samostatná práca, - kolorovaná kresba,
<p>26. Farebná hudba (zvuková plastika) – objekt, nástroj</p>			
<ul style="list-style-type: none"> - vysvetliť žiakom pojem zvuková plastika, - budovať u žiakov vzťah k hudbe, - využiť tvorivosť, predstavivosť, 	<p>Môj hudobný nástroj.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - žiak dokáže navrhnúť a vytvoriť vlastný hudobný nástroj (dôraz na tvar, farbu), - snaží sa prepísať melódiu známeho hudobného diela pomocou farby, 	<ul style="list-style-type: none"> - samostatná práca, - kolorovaná kresba,
<p>27. Podnety prírodopisu – prírodné štruktúry</p>			
<ul style="list-style-type: none"> - pochopiť prepojenie skúseností poznávania sveta prostredníctvom jazykov humanitných predmetov a jazykom výtvarného umenia, 	<p>Príroda a jej zložky.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - žiak vie využiť poznatky a podnety z iných predmetov v procese svojej výtvarnej činnosti, - objavuje výtvarné kvality 	<ul style="list-style-type: none"> - samostatná práca, - kreslenie tušom, - kolorovaná kresba,

		netradičných pohľadov na prírodu,	
28. Výtvarné reakcie na tradičné formy – architektúra odevov, jedál, zvykov, tradícií			
- vytvárať si vzťah k tradíciám, previazanosť minulosti s prítomnosťou,	Ľudová kultúra, odevy, jedlá, zvyky a tradície.	- žiak dokáže vytvoriť tradičné vianočné ozdoby, - dokáže porovnávať tradičné a novodobé zvyky a životný štýl.	- samostatná práca, - práca so žehlenou slamou,
29. Obraz pre päť zmyslov			
- rozvíjať zmyslovú skúsenosť a snažiť sa ju vyjadrovať, - smerovať žiakov k prežívaniu výrazov v rôznych druhoch umenia. -	Montáž obrazu pomocou piatich zmyslov.	- žiak vie vytvoriť postavičky, ktoré slúžia na výzdobu chodieb školy, - rozvíja si estetické cítenie, - osvojuje si postupnosť jednotlivých krokov pri tvorbe portrétu.	- kartóny v tvare štvorca, temperové farby, špagát, zvyšky samolepiacej fólie, - skupinová práca.

PRIEREZOVÉ TEMATIKY:

DVA – Urbanizmus – plán mesta, dediny, doprava na dedine

OSR – Gotické a stredoveké umenie

Mediálna výchova – Vzťah obrazu a zvuku vo filme, Inscenovaná fotografia, Farebná hudba (zvuková plastika)

Multikultúrna výchova – Architektúra odevov, jedál, zvykov, Odevný dizajn – časť odevu, doplnok

7. ročník

1 hodina týždenne / 33 hodín ročne

Prehľad tematických celkov a ich obsahu

Rozvíjajúce ciele a spôsobilosti	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Metódy a formy
30. Výtvarný jazyk a základné prvky výtvarného vyjadrovania			
<ul style="list-style-type: none"> - poznať druhy výtvarného umenia, - naučiť žiaka chápať podstatu techniky otláčania, kombinovanej techniky, - vedieť využiť rôzne druhy techniky maľby, - tuš, akvarel, farba, tempera, <ul style="list-style-type: none"> - naučiť žiaka experimentovať s farbou a tvarom na papieri, - pochopiť rozdiel medzi pojmi symetrický a asymetrický, 	<p>Poriadok a chaos, usporadúvanie prvkov v kompozícii.</p> <p>Technika otláčania, kompozícia, nálada.</p>	<p>Žiak vie usporiadať rôzne výtvarné prvky do kompozície, do jednoliateho celku.</p> <p>Žiak vie farebne a kompozične dosiahnuť očakávanú náladu znázorňujúcu jesenné obdobie.</p> <p>Žiak vie kombinovať techniky a vzájomne ich prelínať.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - samostatná práca,
31. Možnosti zobrazovania videného sveta			
<ul style="list-style-type: none"> - vedieť kresliť zátišie, využitie kontrastu farieb, 	<p>Priestor, svetlo a tieň.</p> <p>Náčrt, skica.</p>	<p>Žiak vie načrtnúť známy priestor, navrhnuť interiér vlastnej izbičky.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - samostatná práca, - kresba ceruzou (uhlíkom)

<ul style="list-style-type: none"> - vedieť znázorniť nálady prostredníctvom farieb, - naučiť žiaka kresliť priestor, vyplniť priestor, perspektíva, - rozvíjať u žiaka cit a zmysel pre priestorové vnímanie, - naučiť žiaka rozlišovať svetlo a tieň, - na základe vlepenia nejakého plošného útvaru si uvedomiť rozdiel medzi priestorom a plochou, - spoznanie tvorby A. Warhola, 	<p>Tieňovanie pomocou ceruzy a uhlíka.</p>	<p>Žiak vie naskicovať zátišie z ovocia, zátišie mora a zapadajúceho slnka, vie zachytiť svetlo a tieň.</p>	<p>na baliaci papier,</p> <ul style="list-style-type: none"> - tvorba koláže,
<p>32. Podnety výtvarného umenia. Dada, neodada.</p>			
<ul style="list-style-type: none"> - pochopiť pojem vojna a jej ničivé následky, - poznať mená významnejších predstaviteľov vyjadrujúcich hrôzy vojny vo svojich dielach, - pochopiť pojem dada a neodada, 	<p>Vojna, strach a zmätok spôsobený vojnou.</p> <p>Detskosť, spontánnosť, nelogickosť.</p> <p>Ignorácia estetiky – M. Ernst, J. Crotti, F. Picabia.</p>	<p>Žiak vie pochopiť vznik umeleckého smeru z hľadiska dejín.</p> <p>Žiak si vytvára odpor proti vojne a jej hrôzostrašným dôsledkom.</p> <p>Žiak dokáže kolážou, asamblážou alebo škvrou</p>	<ul style="list-style-type: none"> - práca v skupinkách, - práca vo dvojiciach, - koláž, - kresba,

		stvárniť danú tému. Žiak dokáže svojím výtvorom (dielom) šokovať diváka (spolužiaka).	
33. Podnety filmu a videa.			
<ul style="list-style-type: none"> - naučiť žiaka vytvoriť námet na scenár filmu, - vzbudiť u žiaka záujem o tvorivosť, - príprava filmu a videa, 	Scenár/ literárna príprava filmu a videa.	Žiak vie literárne spracovať jednoduchý námet na scenár k filmu o problematike, ktorá ho trápi alebo zaujíma a zaslúžila by si filmové spracovanie.	<ul style="list-style-type: none"> - samostatná práca, - kresba fixou, - písanie,
34. Podnety výtvarného umenia.			
Renesancia			
<ul style="list-style-type: none"> - naučiť žiaka základné znaky renesančného umenia, - poznať významné diela predstaviteľov renesancie, - osvojiť si poznatky o vzniku a priebehu renesancie v maľbe, architektúre a odievaní, - zvládnuť kresbu a následné dotvorenie podľa predlohy renesančnej maľby, 	<p>Renesančné umenie.</p> <p>Maliarstvo, sochárstvo, architektúra.</p> <p>Leonardo da Vinci.</p> <p>Michelangelo.</p>	<p>Žiak vie rozpoznať prvky renesančného umenia v porovnaní s prvkami románskeho štýlu a gotiky.</p> <p>Žiak vie pochopiť pojem „zlatý rez“.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - samostatná práca, - reprodukcia olejomaľby zmenou techniky – pastel,

- rozvíjať trpezlivosť a presnosť pri práci,			
35. Podnety fotografie			
- naučiť žiaka vyberať si správne momenty, rozvíjať logické myslenie a tvorivosť pri stvárňovaní témy, - upevniť zručnosti žiaka pri práci so základnými výtvarnými programami pri úprave fotografií,	Fotografia – spájanie obrazov. Príbeh – tvorba deja. Reportáž – záznam akcie. Koláž.	Žiak vie skomponovať fotografickú reportáž s témou ochrany ŽP alebo inej sociálnej témy, ktorá sa ho dotýka. Žiak vie prezentovať výsledky svojej práce pred triedou a dokáže presvedčiť o potrebe ochrany ŽP.	- skupinová práca, - vychádzka do prírody, - fotografia, - prezentácia, - komentár,
36. Podnety architektúry			
- oboznámiť žiaka so základnými typmi a funkciami stavieb na základe pozorovania obrázkov, - viesť žiakov ku spolupráci, rozvíjať priestorovú predstavivosť a schopnosť projektovať,	Typ, funkcia, výraz stavby. Línia, krivka, statika, dynamika. L. Corbusiér.	Žiak vie navrhnuť svoj „dom budúcnosti“ s využitím prvkov modernej architektúry – betón, oceľ, sklo – s využitím prvkov dynamiky.	- práca vo dvojiciach, - priestorové vytváranie z papiera,
37. Podnety dizajnu			
- viesť žiaka k pochopeniu	Dizajn výrobku. Návrh	Žiak vie vymenovať tradičné	- samostatná práca,

<p>vzťahu medzi úžitkovosťou a účelnosťou,</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozvíjať fantáziu a tvorivosť žiaka, - naučiť žiaka tvoriť zaujímavo a inovatívne, 	<p>úžitkového predmetu.</p> <p>Krajkárstvo.</p> <p>Čipkárstvo.</p> <p>Výšivka.</p> <p>Úľuv.</p>	<p>remeslá na Slovensku.</p> <p>Žiak vie realizovať drobnú výšivku s motívom zimy a Vianoc ako úžitkového predmetu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ručná práca, - priestorové vytváranie,
<p>38. Podnety tradičných remesiel</p>			
<ul style="list-style-type: none"> - naučiť žiakov základný postup pri príprave cesta, pri zhotovovaní a pečení medovníčkov, následne pri ich zdobení, - získať manuálne zručnosti a vedomosti o pôvodných remeslách, - pestovať vzťah k veciam, ktoré si vyrobíme vlastnými rukami, 	<p>Vianočné pečivo, vianočné ozdoby a pozdravy.</p> <p>Dekorácia.</p> <p>Farebnosť.</p> <p>Zvyky a tradície.</p> <p>Slovenský ľudový folklór.</p>	<p>Žiak vie vysvetliť pojem dekorácia, dekorovať.</p> <p>Žiak vie vyzdobiť tradičnou technikou medovník.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - práca v skupinách,
<p>39. Elektronické médiá</p>			
<ul style="list-style-type: none"> - vysvetliť žiakom pojem morfining (transformácia tvaru na iný tvar prostredníctvom softwaru alebo prostredníctvom rozkresby), - utvrdiť si zručnosti 	<p>Morfining s využitím fotografie.</p>	<p>Žiak vie zmeniť tvar na iný tvar prostredníctvom softwaru.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - práca vo dvojiciach, - PC grafika, - animácia,

<p>v práci s jednoduchými programami na kreslenie dostupnými v školskej učebni,</p>			
<p>40. Podnety hudby a literatúry</p>			
<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjať u žiaka fantáziu, - pochopiť vzťah medzi hovoreným slovom a vizuálnym obrazom, - zakomponovať do vizuálneho obrazu známu ľudovú pieseň, dotvoriť pieseň tlačným ornamentom, 	<p>Grafická (vizuálna) próza. Grafická (vizuálna) poézia. Zvuk, výška a hĺbka tónu. Dynamika, línia, bod, škrvna. Maľujem, čo počujem.</p>	<p>Žiak vie zaujať publikum. Žiak vie výtvarne stvárniť melódiu a náladu počutého. Žiak chápe vzťah medzi hovorenou rečou a počutým zvukom. Žiak s využitím fantázie vie vytvoriť obraz na základe vypočutej hudby.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - samostatná práca, - kresba tušom, perom a štetcom, - odtlačky ornamentov,
<p>41. Podnety rôznych oblastí poznávania sveta</p>			
<ul style="list-style-type: none"> - naučiť žiaka chápať základné anatomické prvky stavby človeka, - naučiť žiaka vedieť vyjadriť videnú polohu ľudského tela, - vedieť zachytiť pohyb – naučiť sa pracovať 	<p>Podnety biológie a dejepisu. Telo človeka. Telo zvierat'a.</p>	<p>Žiak vie rôznymi výtvarnými postupmi a technikami stvárniť témy z biológie a dejepisu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - samostatná práca, - maľba temperou,

pohotovo,			
42. Tradícia a identita.			
Kultúrna krajina			
<ul style="list-style-type: none"> - zoznámiť žiakov s príbehmi, poverami a povest'ami, ktoré kolujú v dedine a hodnotiť ich pravdivosť, najzaujímavejšie transformovať do obrazu, - naučiť žiakov využívať techniku škrabania a vedieť predpokladať výsledok pri práci s čiernymi a bielymi plochami, - vytvoriť komiks – zachytiť dej, 	<p>História dediny, obce.</p> <p>Príbehy, povery a povesti o obci.</p> <p>História obce spracovaná výtvarnou formou.</p>	<p>Žiak vie príbehy a povery o svojej obci (dedine) spracovať výtvarnou formou – technikou škrabania.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - samostatná práca, - technika škrabania na voskovom podklade,
43. Škola v galérii a galéria v škole			
<ul style="list-style-type: none"> - zoznámiť žiakov s aktuálnou výstavou, - viesť žiakov k slušnému správaniu sa v galérii, - napísať krátky opis s vlastným názorom na výstavu, - vytvoriť si výstavu 	<p>Slovo a obraz.</p>	<p>Žiak vie samostatne pracovať na záverečnom projekte.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - samostatná práca, - IKT, - exkurzia do galérie v Čadci.

najlepších prác triedy z celého školského roka.			
--	--	--	--

PRIEREZOVÉ TEMATIKY:

Multikultúrna výchova – Škola v galérii a galéria v škole

Mediálna výchova – Podnety fotografie, Elektronické médiá

5. Prepojenie s inými predmetmi

Na hodine výtvarnej výchovy možno využiť poznatky aj z iných predmetov – z dejepisu, slovenského jazyka a literatúry, technickej výchovy, hudobnej výchovy, informatiky, biológie, fyziky a náboženskej výchovy.

DEJ – vznik a formovanie renesancie, významní predstavitelia tohto obdobia,

SJL – príbehy, povery a povesti o našej obci, výtvarne ich zachytiť na papier,

TchV – tradičná ľudová kultúra (výšivky), príprava vianočných ozdôb a perníkov,

HUV – zachytiť ľudovú pieseň na papier,

INF – precvičovanie zručnosti v práci s programami na kreslenie dostupnými v školskej učebni,

BIO – pokus o správne znázornenie polohy ľudského tela, zachytenie pohybu,

FYZ – svetlo a tieň, typ a funkcia stavieb, dynamika a statika.

6. Metódy a formy práce

Samostatná práca, práca v skupinách, práca vo dvojiciach, IKT, nácvik zručností.

7. Učebné zdroje

1. B. MRÁZ: Dějiny výtvarné kultury 2. Idea servis, 2002.
2. A. CHATELET: Svetové dejiny umenia. Ottovo nakladatelství, 2004.
3. Š. GERO, J. HUSÁR, K. SOKOLOVÁ: Teória výtvarnej výchovy a stručný prehľad dejín umenia. Banská Bystrica, 2004.
4. F. WATTOVÁ: Tvorivé maľovanie. Bratislava, Mladé letá, 2002.
5. K. LACOVÁ: Výtvarná výchova netradične. Bratislava, Metodicko-pedagogické centrum, 2007.

6. V. ROESELOVÁ: Techniky ve výtvarné výchově. Praha, Sarah, 1996.

7. O. BARTKO: Farba a jej použitie. Bratislava, SPN, 2004.

Ďalšie zdroje:

Učebnica hudobnej výchovy pre 7. ročník, učebnica biológie, rozhovor a beseda – poverky o dedine.

8. Hodnotenie predmetu

Predmet výtvarná výchova je klasifikovaný v súlade s Metodickým pokynom č.22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy známkami. Proces hodnotenia je podstatnou súčasťou výchovy aj vzdelávania. Špecifikom výchovy prostredníctvom výtvarných činností a výtvarného vyjadrovania je vlastný prístup žiaka k aplikácii techník a zručností. Východiskom predmetu výtvarnej výchovy je dospieť k samostatnému (tvorivému) výtvarnému vyjadrovaniu sa žiaka. Hlavnou funkciou hodnotenia VV je pozitívne motivovať žiaka a usmerniť jeho osobnostný vývoj. Učiteľ však musí brať ohľad na jeho schopnosti, nadanie, ambície a vkus. Pri hodnotení žiaka má prednosť porovnávanie jeho výkonu s jeho predchádzajúcimi výkonmi, až v druhom rade je hodnotenie porovnávaním v rámci skupiny žiakov. Nehodnotíme len výsledok činnosti, ale celkový prístup žiaka v rámci tohto procesu.

Predmet VV hodnotíme škálou od 1 do 5, nie je však nutné známkovať každú prácu a každý výkon žiaka. Je na voľbe učiteľa, ktoré úlohy bude hodnotiť.

Učiteľ by mal pri hodnotení VV uprednostniť osobný, diferencovaný prístup.

Učiteľ u žiaka hodnotí:

A) *priebeh vytvárania postojov*

- tvorivosť – uplatnenie vlastných inovatívnych nápadov,
- skúšanie iných, svojských riešení,
- cieľavedomosť riešení,
- záujem o činnosti v rámci edukačných úloh a prípravy pomôcok,
- schopnosť spolupracovať,
- schopnosť zaujímať stanoviská k výsledkom svojej práce a práce spolužiakov,

b) *priebeh získavania zručností a spôsobilostí:*

- technické zručnosti (ovládanie nástrojov a materiálov),
- formálne zručnosti (vyjadrovanie sa prostredníctvom výtvarného jazyka),
- mentálne spôsobilosti (vnímanie, prežívanie, predstavivosť, fantázia, myslenie),

c) *priebeh získavania vedomostí:*

- znalosti oblastí vizuálnej kultúry a výtvarného umenia súvisiacich s preberanými úlohami,

-
- pochopenie výtvarného diela a schopnosť interpretovať ho,
  - znalosť materiálov, techník, médií a procesov ich používania,
- d) schopnosť realizácie výsledného artefaktu.***

Učebné osnovy z hudobnej výchovy

spracované v súlade so ŠVP hudobná výchova ISCED 2
– príloha v rámci špecifického cieľa 1

Spracovaný v rámci projektu:

Prioritná os:	1 Reforma systému vzdelávania a odbornej prípravy
Opatrenie:	1.1 Premena tradičnej školy na modernú
Prijímateľ:	Základná škola s materskou školou, Kudlov 781, 023 14 Skalité
Názov projektu:	Kľúč k vzdelaniu
Kód výzvy:	OPV-2008/1.1/03-SORO
Kód ITMS projektu:	26110130189

1. Charakteristika učebného predmetu

Učebný predmet hudobná výchova je spoločenský, organizovaný, cieľavedomý proces a je rozhodujúci pri odovzdaní a sprostredkovaní hudby novým generáciám. Ako jedna z foriem realizácie tvorivosti každého človeka je mimoriadne dôležitý pre výchovu človeka. Dôraz sa kladie **na výchovu hudbou a výchovu k hudbe.**

Spoločná úloha predmetov vo vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra je sprostredkovať žiakom národné a svetové kultúrne dedičstvo a takto zvýšiť všeobecnú vzdelanosť národa. Hudobnosť národa neurčuje niekoľko desiatok vynikajúcich interpretov, ale viacgeneračná vrstva zanietých percipientov hudby. Jedine hudobná výchova na základnej škole pokrýva celú populáciu, preto jej kvalita je mimoriadne dôležitá a chápeme ju aj ako **výchovu človeka.**

Hudobné prejavy a počúvanie hodnotnej hudby znamená nenahraditeľný prostriedok formovania osobnosti najmä vo sfére jej emocionalizácie. Hudobná výchova umožňuje žiakom tvorivo si osvojovať hudbu a spoznávať hudobné umenie v kontexte s inými druhmi umenia.

Hudobná výchova posilňuje hodnotovú a vkusovú orientáciu žiakov, rozvíja schopnosť vytvárať a obhajovať svoje hodnoty, no súčasne rešpektovať aj hodnoty iných.

Tak ako v primárnom vzdelávaní, aj v sekundárnom vzdelávaní dodržíme postup : od hudobných zážitkov k poznatkom a vedomostiam a cez ne k transferu pri vnímaní a interpretovaní nových umeleckých diel. Hudobno-výchovný proces musí zásadne vychádzať z hudby a smerovať opäť k nej, hudba má byť prameňom zážitkov i vedomostí.

Vzájomným pôsobením činnostného, tvorivého a objaviteľského princípu hudobná výchova vytvára predpoklady na poskytovanie zážitkov, radosti, pozitívnych životných podnetov tak, aby sa hudba stala súčasťou života žiakov. Robí tak prostredníctvom tradičných hudobných činností (vokálno-intonačné, inštrumentálne, hudobno-pohybové, /reprodukčné a produkčné/, percepčné činnosti) rozšírených o hudobno-dramatické činnosti. Hudobno-dramatické činnosti chápeme ako integráciu hudobných činností so slovnými, výtvarnými a pohybovými prejavmi, a to prostredníctvom hier, experimentovania, tvorivej dramatiky na báze zážitkového učenia. Pri týchto činnostiach žiaci využívajú skúsenosti, vedomosti a zručnosti z iných vyučovacích predmetov ako aj skúsenosti z riešenia z rôznych problémov detského života. V tejto

súvislosti pôjde predovšetkým o zážitky z hudby, o participáciu na jej vzniku v podmienkach pre žiaka najprirodzenejších – pri dramatickej hre.

Základnými prostriedkami hudobno-výchovnej práce sú rozmanité hudobné činnosti, ktoré podporujú celkovú hudobnosť žiakov, ich záujem o hudbu, rozvíjanie ich individuálnych schopností, emocionálnej inteligencie, tvorivého myslenia s využitím špecifik národnej, regionálnej a svetovej hudobnej kultúry. Formuje estetický, citový a morálny základ osobnosti žiakov s dôrazom na sebauvedomovanie, seba výchovu a sebareflexiu, porozumenie a solidaritu pre ochranu prírody, kultúrnych hodnôt Slovenska a vlastného regiónu, toleranciu k iným kultúram a národom. Utvára a rozvíja hudobno-estetické schopnosti, zručnosti, vedomosti, návyky, skúsenosti, názory a vlastné postoje žiakov pri prehlbovaní hudobného zážitku aj na uvedomené vnímanie a na aktívny hudobný prejav.

V intenciách tvorivo – humánnej výchovy a vzdelávania je **hlavným zámerom** hudobnej výchovy optimálne formovanie osobnosti a efektívne rozvíjanie hudobnosti žiaka tak, aby si aj prostredníctvom komunikácie s hudbou vytvoril svoj progresívny a kreatívny spôsob bytia pre život v 21. storočí.

2. Ciele učebného predmetu

Cieľom hudobnej výchovy na základnej škole je pochopenie komunikatívnej funkcie hudby, rôznych podôb hudobného vyjadrenia, pochopenie vlastnej kultúry a zmysel pre identitu, ktorá je základom rešpektovania rozmanitosti kultúrneho vyjadrovania. Ciele sú totožné s cieľmi v Štátnom vzdelávacom programe.

Kognitívne ciele

Cieľom je, aby žiaci získali poznatky, vedomosti a zručnosti v procese komunikácie s hudbou. Na základe získaných vedomostí o hudbe, hudobných skúseností a hudobných zručností

- nadobudnú schopnosť získané vedomosti a zručnosti uplatňovať pri aktívnom vnímaní a obsahovom sprístupňovaní umeleckých diel a pri elementárnej tvorivosti,
- spoznajú najvýznamnejších slovenských a svetových hudobných skladateľov jednotlivých štýlových období a ich vybrané diela,

- uvedomia si svoju národnú identitu, a to na základe osvojenia si umeleckej výpovede hudobných diel (slovenské ľudové a národné piesne, významných diel slovenskej umeleckej hudby) v kontexte s európskou hudobnou kultúrou, získajú úctu ku svojej kultúre,
- prostredníctvom hudobných činností získajú schopnosť vyjadrovať svoje emócie, vzťahy a postoje, teda komunikovať umeleckými prostriedkami,
- nadobudnú schopnosť otvorene prijímať, hodnotiť a vážiť si hudobné diela a hudobné prejavy vlastného národa, iných národov a etníc,
- v kontexte s hudbou dokážu analyzovať, porovnávať a syntetizovať poznatky a podnety z iných predmetov (dejepis, etika, výtvarná, literárna výchova, zemepis, cudzí jazyk).

Socioafektívne ciele

- prostredníctvom precítenia a pochopenia hudobného diela dokážu žiaci prekonať svoj egocentrizmus, vedia sa preladiť na komunikačný a ideový kód iného človeka (autora), pochopia jeho citový a myšlienkový svet s určitou mierou stotožnenia sa. Uvedomené počúvanie hudby môže – a to úplne nenásilne – vychovávať k empatii. Tieto etické momenty vnímania hudby smerujú k socializácii a tu tkvie jedna z príčin opodstatnenosti hudobnej výchovy v systéme humanisticko-tvorivej edukácie,
- na základe vnímania a prežívania hudobných skladieb (od ľudových piesní po rozsiahlejšie umelecké diela) slovne, výtvarne a pohybom vyjadriť svoje estetické zážitky,
- dokážu bez predsudkov pristupovať k vnímaniu a rozširovaniu umeleckých hodnôt rôznych kultúr,
- vedieť prežívať výnimočnosť významných umeleckých osobností a hľadať v ich tvorivých osudoch inšpiráciu pre vlastný život. rešpektovať estetické a etické hodnoty obsiahnuté v hudbe,
- schopnosť spolupracovať (pri kolektívnych hudobných činnostiach a najmä pri hudobno-dramatických činnostiach), mať zodpovednosť za plánovanie a realizáciu spoločnej a vlastnej práce,
- vedieť oceniť silu hudby a uvedomiť si jej miesto v zmysluplnom využívaní voľného času.

Psychomotorické ciele

- žiaci dokážu správne realizovať hudobné prejavy (vokálne, inštrumentálne, pohybové) a integrovať ich pri realizácii hudobno-dramatických činností,
- v intonačnej a sluchovej výchove získané zručnosti vedia využiť pri svojich hudobných činnostiach, na primeranej úrovni dokážu využiť nadobudnuté zručnosti pri vyjadrení svojich myšlienok, pocitov a postojov,

Kľúčové spôsobilosti

A. Spôsobilosť vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci :

- dokázali sa vyjadrovať na vyššom stupni umeleckej gramotnosti prostredníctvom vyjadrovacích prostriedkov a hudobného umenia,
- dokázali sa orientovať v umeleckých druhoch a štýloch a používať ich hlavné vyjadrovacie prostriedky,
- uvedomili si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote a v živote celej spoločnosti,
- cenili si a rešpektovali umenie a kultúrne historické tradície,
- poznali pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správali sa kultivovane, primerane okolnostiam a situáciám,
- boli tolerantní a empatickí k prejavom iných kultúr.

B. Spôsobilosť byť demokratickým občanom

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci mohli :

- byť hrdí na vlastné slovenské kultúrne bohatstvo a históriu, vytvorili si kladný vzťah ku kultúrnemu životu spoločnosti a podieľali sa na ňom
- rozvíjať vlastné osobnostné, sociálne, občianske a komunikačné kompetencie
- byť vnímavými, aktívnymi poslucháčmi, tolerantnými k iným kultúram aj bez predsudkov k nim.

C. Spôsobilosť využívať informačné technológie

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci mohli :

- vhodne a nenásilne spájať hudbu s prejavmi iných umení – s poéziou, výtvarnými dielami, tancom, filmom, videom a modernými komunikačnými technológiami (internet)
- získať základné vedomosti a zručnosti z hudobného umenia prostredníctvom IKT.

D. Komunikatívne a sociálne interakčné spôsobilosti

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci mohli :

- formovať a rozvíjať svoj emocionálny svet
- formovať svoje mravné vzťahy k prostrediu v škole a v rodine, pozitívne vzťahy k prírode, ku všetkým prejavom života.

3. Obsah vzdelávania

5. ročník

1 hodina týždenne 33 hodín ročne

Prehľad tematických celkov a ich obsahu

Cieľ	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Metódy
<p>-vedieť čisto, kultivovane spievať minimálne 12 piesní vhodne zvolených so zreteľom na hlasové dispozície a hlasovú hygienu,</p> <p>- vedieť uplatňovať elementárne taktovacie pohybov pri speve</p> <p>-vedieť posúdiť, ktorý výrazový prostriedok najviac ovplyvňuje danú podobu skladby</p>	<p>Ako sa nám prihovára hudba</p> <p>Výrazové prostriedky hudby a ich funkcia</p> <p>Rytmus</p> <p>Melódia</p> <p>Harmónia</p> <p>Tempo</p> <p>Dynamika</p> <p>Farba</p> <p>Podoby hudobnej skladby</p> <p>rytmus-valčík, polka,</p>	<p>- žiak spieva na základe svojich dispozícií intonačne čisto, rytmicky presne so zodpovedajúcim výrazom jednohlasné, dvojhlasné piesne ľudové aj umelé, v durových, molových a modálnych tóninách, pritom využíva získané spevácke, intonačné a sluchové návyky a zručnosti,</p> <p>- orientuje sa v grafickom zázname piesní a skladieb rôznych štýlov a žánrov,</p> <p>- dokáže posúdiť kvalitu vokálneho prejavu druhých.</p>	<p>motivačné rozhovory</p> <p>expozičné</p> <p>pozorovanie</p> <p>brainstorming</p> <p>fixačné</p> <p>diagnostické</p>

<p>-naučiť sa správať na hudobných a kultúrnych podujatiach /cca10 h/</p>	<p>rap, melódia,melodika, interval,hudobná myšlienka,motív, akord,harmónia,metronóm, tempové označenia,dynamika, talianske výrazy na označenie dynamiky, farba ,symfonický orchester</p>	<p>- žiak vie, ako sa správať na kultúrnych podujatiach</p>	<p>prezentácia pomocou auditívnej techniky Informačno –receptívna met. Výchovný koncert</p>
<p>Uvedomiť si svoju národnú identitu, -získať úctu k svojej i európskej hudobnej kultúre, -poznať typickú pieseň</p>	<p>Prostredníctvom hudby poznávame kultúru národov Hymna EU Slovenský folklór Slovenské národné piesne</p>	<p>Žiak dokáže realizovať a vytvárať inštrumentálne sprievody k piesňam na jednoduchých hudobných nástrojoch, nadobudne schopnosť otvorene prijímať, hodnotiť a vážiť si hudobné diela a hudobné prejavy vlastného národa, iných národov</p>	<p>Výklad</p>

<p>a hudobnú skladbu vybraných národov /cca10hodín/</p>	<p>Hymnické piesne Slovenská populárna hudba České ľudové piesne Národné divadlo Maďarské ľudové piesne</p>	<p>a etník.</p>	<p>Debata Porovnanie Práca s internetovým prehliadačom Práca s audiotechnikou</p>
<p>-vyvodiť základné prvky opery ,operety, muzikálu, melodrámy a baletu, - postrehnúť rozdiely medzi nimi. -poznať minimálne 4 hudobné ukážky z viacnásobne vypočutých diel poznať funkciu hudby vzhľadom k životu človeka</p>	<p>Hudba spojená s inými druhmi umenia Základné prvky opery, operety,muzikálu, melodrámy,baletu Rozprávková opera Martin a slnko, Rusalka, libreto, Komická opera Predaná nevesta, Opereta Modrá ružaMuzikál</p>	<p>Žiak dokáže správne reagovať pohybom na znejúcu hudbu, vyjadriť metrum, tempo, dynamiku, pohyb melódie, v súlade s charakterom piesne alebo skladby, - realizovať hudobno-pohybové hry so spevom, vyjadriť náladu a obsah hudby pohybom, na základe svojich individuálnych schopností a zručností vytvárať pohybové improvizácie a kreácie. žiak dokáže realizovať a vytvárať inštrumentálne sprievody k piesňam, rešpektujúc ich charakter, jednoduchou improvizáciou na detských hudobných nástrojoch „podporiť“ charakter, zmeny nálad hudobnej ukážky, zvýrazniť dôležité hudobné</p>	<p>Motivačné metódy Reproduktívna Expozičné met. Informačno - receptívna Formatívna met. Práca v skupinách</p>

<p>a spoločnosti /cca10hodín/</p>	<p>Balet P.I.Čajkovskij:Luskáčik,Hudobná rozprávka Peter a vlk</p>	<p>myšlienky reprodukovanej hudby. - žiak sa orientuje v znejúcej hudbe, na základe použitých výrazových prostriedkov hudby, ktorými vníma, chápe ich funkciu a komunikačné schopnosti hudby, -postrehne výrazné hudobné myšlienky, ich variácie, napätie a uvoľnenie hudby,</p>	<p>Fixačné metódy Diagnostická metóda</p>
<p>Voľne dotvoriť hry so spevom a charakterizovať rôzne hudobno-dramatické diela /cca 3 hod./</p>	<p>Zahrajme sa s hudbou B.Felix:Pamodaj šťastia... Rozprávka Pamodaj šťastia, lavička Výrazové prostriedky v hudbe,výraz hlasu, dramatizácia</p>	<p>- žiak integruje a komplexne využíva vokálne, hudobno-pohybové, inštrumentálne a percepčné činnosti spojené v dramatickom príbehu, vedieť reagovať pohybom na hudbu, vyjadriť pohybom charakter, výraz a náladu piesne a znejúcej hudby</p>	<p>Motivačné metódy Dramatizácia rozprávky s piesňami Formatívna</p>

			metóda Prezentácia ,práca skupín
--	--	--	-------------------------------------

5. Prierezové tematiky

Environmentálna výchova – Rozprávková opera,

Mediálna výchova – Hudba spojená s inými druhmi umenia

Osobnostný a sociálny rozvoj – Opereta a muzikál, Prostredníctvom hudby poznávame kultúru národov

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti - Zahrajme sa s hudbou

6. Prepojenie s inými predmetmi

Dejepis

Občianska výchova

Zemepis

Literárna výchova

Telesná výchova

7. Metódy a formy práce

Metódy práce:

Informačno-receptívna (výklad), reproduktívna (riadený rozhovor), heuristická (rozhovor, riešenie úloh), expozičná (projekt), situačná, fixačná.

Formy práce:

Práca s učebnicou, individuálna práca, skupinová práca, diskusia, beseda.

8. Učebné zdroje

Učebnica HV pre 5.ročník ZŠ E. Langsteinová, B.Felix, SPN 2009 ,CD J.Pavelčák: Deťom, osobné CD a DVD, knihy, časopisy, internet, encyklopédie

6. ročník

1 hodina týždenne – 33 hodín ročne.

Prehľad tematických celkov a ich obsahu

Rozvíjajúce ciele a spôsobilosti	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Metódy a formy
<p>Vedieť voľne dotvoriť hry so spevom a vedieť charakterizovať hudobné diela</p> <p>Vedieť základné znaky hudby v rôznych obdobiach, základné pojmy, ktoré ovplyvnili hudobnú kultúru daného obdobia, poznať hlavných predstaviteľov hudobného baroka, klasicizmu, romantizmu a impresionizmu, poznať základné znaky hudby jednotlivých období.</p> <p>Vedieť vyvodiť</p>	<p>Hudba v minulosti a súčasnosť 13 h</p> <p>Starovek</p> <p>Stredovek</p> <p>Renesancia</p> <p>Barok</p> <p>Klasicizmus</p> <p>Romantizmus</p> <p>Impresionizmus</p>	<p>Žiak spieva na základe svojich dispozícií intonačne čisto, rytmicky ľudové aj umelé piesne.</p> <p>Orientuje sa v grafickom zázname piesní a skladieb rôznych štýlov a žánrov, dokáže posúdiť kvalitu vokálneho prejavu druhých.</p> <p>Žiak vie základné znaky hudby v rôznych obdobiach, vie základné pojmy, ktoré ovplyvnili hudobnú kultúru daného obdobia.</p> <p>Pozná hlavných predstaviteľov hudobného baroka, klasicizmu, romantizmu a impresionizmu, pozná základné znaky hudby</p>	<p>Motivačné</p> <p>Rozhovor</p> <p>Informačno –receptívna met.</p> <p>Pozorovanie</p> <p>Prezentácia pomocou auditívnej techniky</p>

<p>základné prvky opery, operety, muzikálu, melodrámy a baletu.</p> <p>Uvedomiť si svoju národnú identitu, získať úctu k svojej i európskej hudobnej kultúre,</p> <p>poznať typickú pieseň a hudobnú skladbu vybraných národov.</p> <p>Vedieť voľne dotvoriť hry so spevom a vedieť charakterizovať hudobné diela</p>	<p>Prostredníctvom hudby poznávame kultúru rôznych národov</p> <p>13 hodín</p> <p>Rakúsko-viedenská opera, viedenský valčík, Tichá noc</p> <p>Nemecko-velikáni vážnej nemeckej hudby</p> <p>Taliansko-opera, Santa Lucia</p> <p>Anglicko</p> <p>Rusko</p> <p>Amerika</p> <p>Latinská Amerika</p> <p>Okolo Stredozemného mora</p>	<p>jednotlivých období,</p> <p>Žiak dokáže realizovať a vytvárať inštrumentálne sprievody k piesňam na jednoduchých hudobných nástrojoch, nadobudne schopnosť otvorene prijímať, hodnotiť a vážiť si hudobné diela a hudobné prejavy vlastného národa, iných národov a etník.</p> <p>Žiak vie postrehnúť rozdiely medzi jednotlivými hudobnými žánrami a vie určiť ich základné prvky, identifikuje hudobné ukážky.</p>	<p>Výklad</p> <p>Počúvanie</p> <p>Práca s internetovým prehliadačom</p> <p>Práca s audiotechnikou</p> <p>Práca v skupinách</p> <p>Riadený rozhovor</p> <p>Fixačná met.</p>
---	---	---	--

<p>Vedieť čisto kultivovane spievať, uplatňovať elementárne taktovacie pohyby pri speve, vedieť rozlišovať výrazové prostriedky, naučiť sa správať na kultúrnych podujatiach</p>	<p>Japonsko</p> <p>Slovník cudzích výrazov 2 hodín</p> <p>Zahrajme sa s hudbou 5 hodín</p> <p>Zaspievajme si</p> <p>Zahrajme si divadlo</p>	<p>Žiak integruje a komplexne využíva vokálne, hudobno - pohybové, inštrumentálne a percepčné činnosti spojené v dramatickom príbehu</p>	<p>Práca v skupinách</p> <p>Motivačné metódy</p> <p>Interpretačné met.</p> <p>Prezentácia práce skupín</p> <p>Dramatizácia</p>
--	---	--	--

5. Prierezové tematiky

Environmentálna výchova - prostredníctvom hudby poznávame kultúru rôznych národov

Mediálna výchova – Zahrajme sa s hudbou, Hudba minulosti a súčasnosti

Osobnostný a sociálny rozvoj – Prostredníctvom hudby poznávame kultúru rôznych národov

---

6. Prepojenie s inými predmetmi

Dejepis, Občianska výchova, Zemepis, Literárna výchova, Telesná výchova

7. Metódy a formy práce

Metódy práce:

Informačno-receptívna (výklad), reproduktívna (riadený rozhovor), heuristická (rozhovor, riešenie úloh), expozičná (projekt), situačná, fixačná.

Formy práce:

Práca s učebnicou, individuálna práca, skupinová práca, diskusia, beseda.

8. Učebné zdroje

Učebnica HV pre 6.ročník ZŠ : E. Langsteinová, B.Felix, SPN 2011 , CD. J.Pavelčák: Deťom, osobné CD a DVD, knihy, časopisy, internet, encyklopédie

7. ročník

1 hodina týždenne 33 hodín ročne

Prehľad tematických celkov a ich obsahu

Rozvíjajúce ciele a spôsobilosti	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Metódy a formy
Hudobné prechádzky storočiami 16 hodín			
<p>Poznať najvýznamnejších slovenských a svetových skladateľov jednotlivých štýlových období a poznať ich vybrané diela.</p> <p>Vážiť si hudobné diela a hudobné prejavy vlastného národa a iných národov. Uvedomiť si svoju národnú identitu na základe hudobných diel v kontexte s európskou hudobnou kultúrou.</p> <p>Analyzovať, porovnávať</p>	<p><u>Miniaturne a monumentálne formy</u> – R. Schuman, F. Schubert.</p> <p><u>Opera</u> – C. M. Weber, G. Verdi, R. Wágner.</p> <p>Doba virtuózov – N. Paganini, F. Liszt.</p> <p><u>Programová hudba</u> – H. Berlioz, B. Smetana.</p> <p><u>Národné školy</u> – F. Chopin, E. Grieg, B. Smetana, P. I. Čajkovskij, N. R. Korsakov, G. Pucini, J. Brahms.</p> <p><u>Sonátová forma</u> – A. Dvořák, ľudová pieseň. <u>Slovenská skladateľská generácia prelomu 19. a 20. st.</u> –</p>	<p>Žiak dokáže charakterizovať dané obdobie na základe hudobných ukážok, sprostredkovať poznatky o tvorbe hud. skladateľov.</p> <p>Je schopný rozpoznať hud. motívy skladieb a sluchovou analýzou ukážky rozpoznať časti sonátovej formy.</p>	<p>Rozhovor, motivačné rozprávanie</p> <p>Hlasová rozcvička + dychové cvičenia</p> <p>Čistý a kultivovaný spev, intonácia dur/mol</p> <p>Počúvanie hudby a verbalizácia hud. zážitku</p> <p>Rozhovor, motivačné rozprávanie</p> <p>Sluchová, zraková a grafická analýza melódie.</p> <p>Počúvanie hudby a verbalizácia hud. zážitku.</p>

<p>a syntetizovať poznatky a podnety z iných predmetov (dejepis, slovenský jazyk a literatúra, výtvarná výchova, zemepis)</p> <p>Schopnosť spolupracovať. Dokázať správne realizovať hudobné prejavy a integrovať ich pri realizácii hudobnodramatických činností.</p> <p>Dokázať prekonať svoj egocentrizmus prostredníctvom precítania a pochopenia hudobného diela. Získať schopnosť vyjadrovať svoje emócie, vzťahy a postoje.</p> <p>Slovne, výtvarne a pohybom vyjadriť svoje estetické zážitky na základe vnímania a prežívania</p>	<p>J.L.Bella, V.F.Bystrý, M.Moyzes, M.Sch. Trnavský.</p> <p><u>Hudba národného obrodzenia.</u></p> <p>Hudba v: <u>Stredoveku</u> – sakrálna, svetská <u>Baroku</u> – J.S.Bach, fúga <u>Klasicizme</u> – J.Haydn, sonátová forma <u>Vývoj tanca</u> <u>Hudobníci a hud. nástroje rôznych dôb</u></p>	<p>Vie kultivovane a intonačne čisto predniesť slovenskú ľudovú pieseň.</p>	<p>Kognitívna met. Hudobné hádanky . Fixačná metóda. Práca s doplnkovou literatúrou a internetom Samostatné štúdium. Reproduktívna met. Získavanie a triedenie informácií. Kognitívna met. Hudobné hádanky Návštevy výchovných koncertov Tvorivá hudobno-pohybová hra Situačná met. Nácvik jednoduchého ľudového</p>
--	---	---	--

hudobných skladieb.			tanca Práca vo dvojiciach Pohybová improvizácia
	V.F.Bystrý,M.Moyzes,M.Sch. Trnavský. <u>Hudba národného obrodzenia</u>	Žiak vie odprezentovať poznatky o hudobných skladateľoch prostredníctvom PC. Dokáže zaspievať pieseň s tematikou národného obrodzenia. Skladby vie zaspievať intonačne čisto, rytmicky presne. Dokáže ohodnotiť spevácky výkon spolužiaka.	Informačno – receptívna met. Situačná met.
Pestrá paleta populárnej hudby	12 hodín		
Definovať pojem,, populárna hudba“, porovnať s tzv. vážnou	Džez – vznik, vývoj, smery	Žiak dokáže verbálne vyjadriť svoj názor a zážitok z vypočutia	Informačno- receptívna met.

<p>hudbou.</p> <p>Osvojiť si pojem improvizácia ako hlavný princíp džezu</p> <p>Popísať vývoj džezu, prepojenie s pop music.</p> <p>Charakterizovať filk, šansón, pojem hudobné divadlo, opereta.</p> <p>Muzikál vosvete.</p> <p>Oboznámiť sa so vznikom divadiel malých foriem v Čechách.</p>	<p>S piritual – S.Joplin, G.Gershwin</p> <p>Prienik džezu s inými žánrami hudby – pop, etno, world...</p> <p>Country&Western – J.Cash</p> <p>Šansón – E.Piaf</p> <p>Folk – B. Dylan</p> <p>Hudobné divadlo – opereta – J. Strauss, J. Offenbach, G.Dusík</p> <p>Osvobozené divadlo – Ježek, Voskovec, Werich</p> <p>Semafor – Suchý, Šlitr</p> <p>Muzikál – Na skle maľované, Hair spray, Mamma mia...</p>	<p>skladby.</p> <p>Vie pochopiť multikulturalitu a odlišnosť, a osvojiť si pozitívne etnické postoje.</p> <p>Je schopný vážiť si kultúru iných národov.</p> <p>Žiak dokáže zaradiť skladbu podľa žánrovej odlišnosti, na základe poznatkov dokáže hodnotiť a porovnávať skladbu.</p> <p>Skladby vie zaspievať intonačne čisto, rytmicky presne.</p> <p>Dokáže ohodnotiť spevácky výkon spolužiaka.</p>	<p>Práca s učebnicou</p> <p>Spev populárnych piesní a tvorba sprievodu k piesňam (pomocou IKT, DHN)</p> <p>Heuristická met.</p> <p>Demonštračná metóda - názorné ukážky rôznych žánrov populárnej hudby a moderných tancov</p> <p>Sluchová a zraková analýza piesní</p> <p>Počúvanie hudby</p> <p>Tvorivá beseda o hudobnom diele</p> <p>Samostatné štúdium</p> <p>Diskusia</p>
<p>Hudba na pomedzí</p>	<p>5 hodín</p>		

<p>Aktívne spoznávať rockovú hudbu, hľadať podobnosti a odlišnosti v celom spektre populárnej hudby.</p> <p>Charakterizovať rock v 50. – 60. rokoch.</p> <p>Sledovať vývoj rocku na priereze tvorbou známych rockových spevákov a skupín.</p> <p>Rešpektovať estetické a etické hodnoty obsiahnuté v hudbe, vedieť oceniť silu hudby a uvedomiť si jej miesto v živote.</p> <p>Vývoj rockovej hudby v podmienkach bývalej ČSSR</p> <p>Interpreti rocku u nás.</p>	<p>Rock – Chuck Berry, S. Wonder, F. Sinatra.</p> <p>Rock and roll – Elvis Presley.</p> <p>Beatles, Rolling Stones, Queen, Pink Floyd, Michael Jackson.</p> <p>Slovenská a česká populárna hudba.</p>	<p>Žiak sa vie orientovať vo vývoji rockovej hudby, pozná významné skupiny a osobnosti.</p> <p>Žiak dokáže bez predsudkov prijímať hudobné posolstvo rôznych národov.</p> <p>Samostatne si pripraviť zvukovú vizitku obľúbeného interpreta.</p> <p>Žiak má prehľad o vývoji rockovej hudby na Slovensku a v Čechách.</p>	<p>Návštevy výchovných koncertov</p> <p>Tvorivá hudobno-pohybová hra</p> <p>Nácvik jednoduchého tanca</p> <p>Práca vo dvojiciach</p> <p>Skupinová práca – príprava choreografie tanca</p> <p>Pohybová improvizácia</p> <p>Expozičná met.</p> <p>Práca vo dvojiciach Návšteva divadelného predstavenia</p>
---	---	--	---

5. Prierezové tematiky

Environmentálna výchova– Hudobné prechádzky storočiami (hudba národného obrodzenia).

Mediálna výchova – Hudba na pomedzí, pestrá paleta populárnej hudby.

Osobnostný a sociálny rozvoj – Hudba na pomedzí.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti – Hudba na pomedzí (Môj obľúbený interpret, skupina).

6. Prepojenie s inými predmetmi

Dejepis

Občianska výchova
Zemepis
Literárna výchova
Telesná výchova

7. Metódy a formy práce

Metódy práce:

Informačno-receptívna (výklad), reproduktívna (riadený rozhovor), heuristická (rozhovor, riešenie úloh), expozičná (projekt), situačná, fixačná.

Formy práce:

Práca s učebnicou, individuálna práca, skupinová práca, diskusia, beseda.

8. Učebné zdroje

Učebnica HV pre 9.ročník E. Langsteinová, B.Felix, SPN 2003 , CD pre 9.roč. J.Pavelčák: Deťom, osobné CD a DVD, knihy, časopisy, internet, encyklopédie

9. Hodnotenie predmetu

Na základe Metodického pokynu č.22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy

Kritériá hodnotenia sú vypracované v súlade s kompetenciami a je potrebné, aby učiteľ pri hodnotení mal tieto kompetencie (uvedené v učebných osnovách predmetu) a ich postupné dosahovanie na zreteli.

Učiteľ u žiaka hodnotí primerane veku:

a) priebeh vytvárania postojov:

- záujem o hudobné činnosti a o hudobné umenie v rámci edukačných úloh,
- schopnosť spolupracovať pri kolektívnych hudobných prejavoch a edukačných úlohách,
- schopnosť posúdiť svoj výkon (hudobné prejavy a vedomosti) a výkon spolužiakov,

b) priebeh získavania zručností a spôsobilostí:

- žiak spieva na základe svojich dispozícií intonačne čisto, rytmicky presne so zodpovedajúcim výrazom, pritom využíva získané spevacké, intonačné a sluchové zručnosti a návyky,
- orientácia v grafickom zázname jednohlasnej melódie,
- hra a tvorba jednoduchých rytmických sprievodov k piesňam na detských hudobných nástrojoch a hrou na telo,
- orientácia v znejúcej hudbe na základe dominujúcich výrazových prostriedkov hudby a ich funkcií,
- pochopenie veku primeraných hudobných diel a schopnosť zážitky verbalizovať a zdôvodniť,
- integrácia a transfer hore uvedených zručností a spôsobilostí pri realizácii hudobno- dramatických činností,
- aktivita a prístup k hudobným činnostiam a k poznávaniu umenia,

c) priebeh získavania hudobných vedomostí:

- vedomosti z oblasti hudobnej kultúry a prvkov hudobnej náuky súvisiacich s preberanými edukačnými úlohami,
- poznanie najvýraznejších slovenských folklórnych regiónov, ich typické piesne a tance, slovenské zvykoslovie,
- poznanie mien najvýznamnejších slovenských a svetových hudobných skladateľov a ich najznámejšie diela, vedieť ich zaradiť do štýlových období.

Orientačný opis naplnenia kritérií vo vzťahu ku škále hodnotenia hudobnej výchovy v 2. – 7. roč. ZŠ

výborný - žiak spĺňa kritériá (a – c) na vynikajúcej úrovni:

- je usilovný, vytrvalý, pracuje primerane svojmu veku, prevažne samostatne, tvorivo a pohotovo uplatňuje osvojené zručnosti, vedomosti, návyky v úlohách,
- úspešne ich rozvíja v skupinovom a individuálnom prejave,
- dokáže vyjadriť veku primerané postoje, názory na hudobné umenie,
- má aktívny záujem o hudobné umenie,
- individuálny spev nie je podmienkou, pokiaľ sa úspešne a aktívne realizuje v ostatných hudobných činnostiach,

chválitebný - žiak spĺňa kritériá:

- je menej samostatný, iniciatívny a tvorivý,
- menej využíva svoje schopnosti v individuálnom a kolektívnom prejave,
- potrebuje sústavnú pomoc učiteľa,

---

dobrý - žiak realizuje edukačné úlohy priemerne:

- chýba mu iniciatívnosť a tvorivosť,
- je málo aktívny a snaživý, potrebuje sústavnú pomoc a povzbudenie učiteľa,

dostatočný - žiak realizuje edukačné úlohy na nízkej úrovni, bez vlastného vkladu,

nedostatočný - žiak nespĺňa kritériá.

(Neodporúčame používať stupeň nedostatočný v celkovom hodnotení žiaka.)

Hodnotenie podľa Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy.

Učebné osnovy z výchovy umením

spracované v súlade so ŠVP výchova umením ISCED 2
– príloha v rámci špecifického cieľa 1

Spracovaný v rámci projektu:

Prioritná os:	1 Reforma systému vzdelávania a odbornej prípravy
Opatrenie:	1.1 Premena tradičnej školy na modernú
Prijímateľ:	Základná škola s materskou školou, Kudlov 781, 023 14 Skalité
Názov projektu:	Kľúč k vzdelaniu
Kód výzvy:	OPV-2008/1.1/03-SORO
Kód ITMS projektu:	26110130189

1. Charakteristika učebného predmetu

Predmet výchova umením, ktorý patrí do vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra, nadväzuje na predmety hudobná výchova a výtvarná výchova v predchádzajúcich ročníkoch základnej školy. Má žiakom sprostredkovať živú skúsenosť umenia a svetové a národné kultúrne dedičstvo. Ťažiskovo vychádza z hudobného umenia a z vizuálnych umení – výtvarného, architektúry, dizajnu a filmu. Prierezovo obsahuje prvky literárneho a dramatického umenia.

Zámerom tohto predmetu je optimálne formovať osobnosť – emocionalitu a intelekt žiakov tak, aby si prostredníctvom tvorivých činností a komunikácie s umením vytvárali svoj autentický spôsob bytia. Prostredníctvom činnostného vyučovania, vzájomným prepojením tvorivého a objaviteľského princípu vytvárať predpoklady na poskytovanie zážitkov, radosti, pozitívnych životných podnetov a znalostí tak, aby sa umenie stalo imanentnou súčasťou života žiakov.

Predpokladaný prínos predmetu výchova umením:

- vyvážene rozvíjať intuitívnu, citovú aj racionálnu stránku osobnosti žiakov;
- zdokonaľovať gramotnosť (zručnosti, vedomosti a postoje) získanú v rámci výtvarnej a hudobnej výchovy v predchádzajúcich ročníkoch;
- rozvíjať tvorivosť žiakov;
- rozvíjať komplexný pohľad na umenie, chápať rôznosť poslania (spoločenskú funkciu) jednotlivých druhov umenia, rozumieť ich vyjadrovacím prostriedkom, médiám, žánrom a komunikačným stratégiám;
- rozumieť súčasným tendenciám umenia a poznať vlastnú kultúrnu tradíciu;
- vnímať hudbu a výtvarné umenie z hľadiska ich obrazného, metaforického vyjadrovania sveta, a to nie cez encyklopedické vedomosti, ale hlavne prostredníctvom zážitkov a tvorivých činností;
- naučiť sa orientovať v komunikačnom prostredí kultúry, získavať a vyhodnocovať informácie z rôznych zdrojov kultúrnej prevádzky (koncerty, festivaly, výstavy, prehliadky, internet, literatúra, reklama, masmédiá ...);

- experimentovať pri spájaní médií, žánrov a druhov umenia;
- vytvárať možnosť projektov prepájajúcich výtvarné a hudobné umenie so slovesným umením, divadlom, filmom, pohybovou výchovou;
- formovať a usmerňovať hodnotovú a vkusovú orientáciu žiakov,
- umožňovať alternatívne metódy práce (skupinové vyučovanie, projektové vyučovanie, brainstorming, tvorivé dielne, ateliéry a pod.).

2. Ciele učebného predmetu

Kognitívne ciele

- nadobudnúť schopnosť uplatňovať vedomosti pri aktívnom vnímaní a obsahovom sprístupňovaní umeleckých diel,
- spoznať najvýznamnejších slovenských a svetových tvorcov diel rôznych umeleckých druhov a ich interpretov, diela typické pre kľúčové tendencie súčasného umenia, ako aj diela charakterizujúce štýlové znaky historických epoch;
- spoznať najdôležitejšie vlastnosti vyjadrovacích prostriedkov rôznych umení, technické postupy, nástroje a médiá;
- na základe spoznávania a osvojovania si umeleckej výpovede domácich diel (výtvarných, hudobných, literárno-dramatických) v kontexte s európskou kultúrou získavať úctu ku tvorcom a dielam svojej krajiny;
- na základe svojich činností v tomto predmete získavať schopnosť vyjadrovať svoje emócie, vzťahy a postoje, teda komunikovať umeleckými prostriedkami,
- nadobudnúť schopnosť otvorene prijímať, hodnotiť a oceňovať umelecké diela a umelecké prejavy vlastného národa, ale i iných národov a etníc;
- dokázať analyzovať, porovnávať a syntetizovať poznatky a podnety z prírodných vied, geografie, histórie, etiky, literatúry, cudzích jazykov a vyhodnocovať ich vplyv na umenie,
- dokázať vytvárať projekty, v ktorých budú syntetizovať vlastné i prevzaté nápady z jednotlivých umeleckých oblastí v intenciách polyestetickéj výchovy.

Socioafektívne ciele

- prostredníctvom precítenia a pochopenia umeleckých diel dokázať prekonať svoj egocentrizmus a stotožniť sa do istej miery s autormi týchto diel (empatia) pri zachovaní svojich vlastných názorov a postojov (asertivita);
- uprednostňovať autentické tvorivé riešenia vo vlastnom vyjadrovaní prostriedkami umenia a pri vnímaní umeleckých diel;
- dokázať bez predsudkov pristupovať k vnímaniu a rozširovaniu umeleckých hodnôt rôznych kultúr,
- vedieť prežívať výnimočnosť významných umeleckých osobností a hľadať v ich tvorivých osudoch inšpiráciu pre vlastný život,
- získavať schopnosti spolupracovať v tíme, prevziať zodpovednosť za plánovanie, propagáciu, realizáciu i prezentáciu vlastnej práce i skupinových projektov,
- chápať umenie v jeho mnohorakých podobách a súvislostiach nielen ako ušľachtilý spôsob vyplňania voľného času, ale aj ako prostriedok skvalitnenia a skultúrnenia svojho života.

Psychomotorické ciele

- na základe získaných zručností dokázať na primeranej úrovni realizovať svoje hudobné, výtvarné, pohybové a literárne predstavy a integrovať ich v individuálnych alebo skupinových projektoch;
  - dokázať zostavovať auditívne, vizuálne i dramatické prvky do celkov tak, aby prostredníctvom nich vedeli vyjadriť svoje myšlienky, predstavy, postoje, a tak komunikovať s okolitým svetom;
- osvojovať si technické postupy potrebné na spracovanie materiálu (nahrávanie, montáž, strih, úprava akustického signálu, komunikácia a elaborácia prostredníctvom softvérov, vyhľadávanie umeleckých podnetov na internete a pod.).

CIEĽOVÉ KOMPETENCIE – vzdelávacie výstupy

Žiak by mal po absolvovaní vyššieho primárneho vzdelania mať vedomosti, ovládať zručnosti a byť schopný zaujímať postoje:

a) Vedomosti

Vo výchove umením je väčšina vedomostí získavaná a zároveň overovaná prostredníctvom praktických činností žiaka – zážitku z vytvárania a vnímania umeleckého diela; časť vedomostí o výtvarnom umení, hudbe, performatívnych umeniach, filme, dizajne, architektúre, o vizuálnej a

---

*akustickej kultúre sa utvára počas motivačnej, expozičnej a diskusnej časti vyučovacej jednotky a je podporená vizuálnymi materiálmi (**edukačné DVD – mali by ho mať všetci uč. VV na 1. aj 2.stupni**, knihy, časopisy, internet).*

Absolvent nižšieho sekundárneho stupňa vzdelania sa naučil:

- poznať charakteristické diela a štýl kľúčových epoch európskeho umenia,
- poznať znaky ťažiskových tendencií moderného a súčasného výtvarného a hudobného umenia,
- orientovať sa v systémoch dizajnu a architektúry,
- poznať žánre filmu,
- poznať najdôležitejšie médiá, nástroje a technické (realizačné) postupy v rôznych druhoch umenia,
- poznať základné vyjadrovacie prostriedky a kompozičné princípy v hudbe a vo výtvarnom umení,
- orientačne poznať najdôležitejších autorov svetového a slovenského umenia,
- diskutovať o umeleckých dielach,
- identifikovať a správne používať pojmy z podnetov ponúkaných z rôznych smerov hudobného a výtvarného umenia.

b) Zručnosti a spôsobilosti

Formálne zručnosti

Vyjadrovacie zručnosti, ktoré predstavujú základy znalostí vyjadrovacích prostriedkov (jazyka) vizuálnych umení (gramotnosť v oblasti vizuálnej kultúry).

Žiak dokáže:

- zvládnuť základy proporčnej stavby zobrazovaného predmetu (výška a šírka, pomer hlavných častí),
- vybrať časť videnej skutočnosti za účelom zobrazenia – záber (fotografia, film, komiks), rám, pohľad (obraz), charakteristický tvar (plastika),
- hrať sa s jednoduchými animačnými trikmi, kamuflážou a napodobneninou (filmový trik, kulisa, maskovanie, mimikry),
- vytvárať formálne série z jedného motívu a jednoduché variácie motívu,
- vyjadriť sa základnými technickými postupmi kreslenia, maľovania, jednoduchých grafických techník, fotografovania, priestorového vytvárania objektu, plastiky a skulptúry, spevu, inštrumentácie,
- vytvoriť základný rozvrh architektonického tvaru a priestoru, kresbu jednoduchého dizajnerskeho návrhu,
- tvorivo používať vybrané médiá, vyjadrovacie prostriedky, nástroje a techniky komponovať a štylizovať - prostredníctvom toho vedieť vyjadriť vlastné nápady a koncepty,
- vo svojom vyjadrovanom procese spracovať charakteristické podnety z prostredia svojej obce (regiónu), svojho sociálneho prostredia,
- vo svojom vyjadrovanom procese spracovať charakteristické podnety rôznych (vybraných) tendencií umenia 20. st. až po súčasnosť,
- vo svojom vyjadrovanom procese (výtvarnom, hudobnom, literárnom) spracovávať podnety z iných predmetov,

Technické zručnosti

Žiak dokáže:

- zvládnuť základy narábania s rôznymi výtvarnými a hudobnými nástrojmi,
- narábať s farbou, hmotou, tónom, gestom na úrovni gramotnosti,
- zvládnuť konštrukčno - technické úkony s materiálmi,
- zvládnuť základy modelovania predmetných tvarov,
- zvládnuť techniku skladania a spájania priestorových tvarov do asambláží (=Asambláž (z francúzskeho *assemblage*) je výtvarná technika, ktorá dáva dvojrozmernému obrazu tretiu, priestorovú dimenziu. Dalo by sa povedať, že je trojrozmernou obdobou koláže. Bola vynájdená dadaisty. Používajú ju aj surrealisti. Plocha obrazu nepojednáva iba maliarsky, ale sú na nej rôznymi technologickými postupy fixované ďalšie predmety alebo ich časti, napr. lisovaním, viazaním, nitovaním.)
- zvládnuť základné grafické operácie na počítači.

Mentálne spôsobilosti

Rozvoj schopností a získavanie zručností v oblasti vnímania skutočnosti a prežívania zážitku, vyjadrovania fantázie, predstáv a nápadov (vlastných koncepcií), rozumového posudzovania, konvergentného a divergentného myslenia.

Žiak dokáže:

- vedieť odôvodniť výber časti alebo prvkov zobrazovanej skutočnosti (čo zobrazit'), alebo hľadiska (dôležité – nepodstatné, zaujímavé – nezaujímavé), alebo hudobného motívu,
- chápať niektoré spôsoby notácie (mapa, partitúra, plán) ako rôzne spôsoby vyjadrovania skutočnosti,

- vnímať a analyticky porovnávať charakter okolitej krajiny, svojej obce, svojho bydliska, hudobných tradícií s inými typmi kultúr – uvedomiť si a dokázať reflektovať špecifiká svojho kultúrneho a fyzického prostredia (charakteristické prvky obce, mesta; pamiatky; hudba, folklór) ...,
- uvedomovať si možnosti výtvarného a hudobného vyjadrenia niektorých podnetov prírodovedy (napr. premeny látok, váhy, zmeny skupenstva, magnetizmu, páky), geometrie (tvarov, povrchov, línií, bodov, obsahov), matematiky (počtu, množín, sčítania, odčítania, násobenia, delenia) ...
- pokúšať sa o sebacharakterizáciu, o vyjadrenie svojich typických znakov, o vlastnú ikonografiu, erb, značku, logo, zvučku.

c) Postoje

Hlavnou kompetenciou v oblasti postojov je a priori tvorivý prístup – žiak je vedený k tomu, aby pri každej edukačnej téme volil svoje vlastné, teda autentické riešenie a postupne formuloval svoj estetický (vkusový) i hodnotiaci názor. Formovanie takéhoto prístupu je dôležitým momentom edukácie, ktorý vyvažuje prevažne propozičné a konvergentné myslenie formované väčšou časťou kurikula.

U žiaka sa sformovali tieto postoje:

- otvorenosť voči experimentovaniu s vyjadrovacími prostriedkami, technikou, postupom, motívom a témou,
- otvorenosť voči hľadaniu analógií,
- náklonnosť k uvedenému hľadaniu vlastných riešení, odklon od vyjadrovacích schém – inovovanie stereotypov na základe podnetov fantázie a vlastného názoru (myslenia),
- tolerancia voči rôznym typom vyjadrovania, vkusu iných ľudí,
- aktívny prístup ku svojmu prostrediu, citlivá reflexia jeho hodnôt – jeho poznávanie a pretváranie,
- vyjadriť a vyhodnotiť štýl ľudí, ktorých obdivuje (považuje za svoj vzor) a porovnať ho so svojím štýlom,
- hľadať vlastné cesty sebvýjadrenia, budovania vlastného vkusu a tváre (imidžu),

- spolupracovať pri realizácii vlastných konceptov a zosúladiť ich s ponímaním iných žiakov.

Metodické pokyny pre prácu s obsahom predmetu

- **UO sú navrhnuté komplexne.** Umožňujú uchopiť problémy, ktoré žiak daného veku pociťuje - intuitívne, či viac-menej uvedomene – ako prirodzenú súčasť svojho sveta, pri ktorých vníma a hodnotí dôsledky ich existencie a má ambíciu i motiváciu sa k nim vyjadriť, nachádzať a prijať nové riešenia...

- **Nesmie dôjsť k "rozpusteniu" VV a HV jednej v druhej;** je potrebné uchovať aj samostatný, špecifický prístup, ktorý bude rozvíjať edukatívny obsah týchto výchov z 1. - 7. ročníka. Podstatné budú "križovatky" ideí, pohľadov, na ktorých sa jedno "nasvieti" druhým. Synestetické prieniky by mali byť vždy metaforické...

- **Ustúpi náukovosť** - základné problémy materiálu, špecifiká umeleckých oblastí, ich historické a antropologické korene sú už zapustené počas 1. - 7. roč. Dôraz bude na aktívnom prežívaní súvislostí, pestovaní komunikácie a schopnosti sebavyjadrenia cez médium umení. Kompetencie sa prejavujú v "ready made", v konkrétnych výsledkoch, artefaktoch, projektoch... Budú bohato a široko diferencované - podľa podmienok škôl - na báze slobodnej spolupráce učiteľov umeleckých výchov i učiteľov predmetov z iných oblastí ako umenie a kultúra... V medznom prípade je možné striedanie akcentu na hudbu a výtvarno (prípadne ďalšie umelecké oblasti). Mediálna, filmová, dramatická a literárna zložka sa usporiadajú primerane na oboch týchto základných plochách. Prirodzená dominancia hudby bude najmä v dramatickej výchove, vo filme je partnerstvo vyrovnané, v mediálnej kultúre viac dominuje vizualita, tým aj výtvarno...

- **Edukácia sa nevyhne súčasnej aktuálnej skúsenosti žiakov s danou oblasťou.**

Nebude však nadviehať módnym a úpadkovým javom. Defenzíva, v ktorej sa dnes nachádza umelecká hudba najmä v médiách, nesmie byť argumentom, spochybňujúcim jej uplatnenie v edukácii. Aj úpadková sféra - komercia, gýč, pokleslá zábava, subkultúrne excesy - prirodzene zaujme svoje miesto, ale iba ako fenomén sekundárny, odvodený, parazitný, ktorý treba zaradiť do zorného poľa žiaka iba v súvislosti s pôvodnými, autentickými umeleckými a kultúrnymi prejavmi. Nemožno bez zlých výchovných následkov pasívne kopírovať bezhodnotový relativizmus - treba budovať zreteľný hodnotový systém, nezávisle od ideológií, ale v nadväznosti na bioetiku, úctu k životu, prírode, bez antropocentrizmu a dobyvačnej stratégie, ktorá ohrozuje súčasnú ľudskú kultúru, lebo ničí jej neobnoviteľnú bázu...

- **K jednotlivým tematickým celkom** bude hudobný (i ďalší) materiál priradený iba voľne, asociatívne, bez ambícií predpisovať do detailu skladby, autorov, problémy. Dávame do rúk učiteľa iba "polovicu mince". Komplexnosť získa daná téma až úsilím žiakov, v spolupráci učiteľa s nimi. Pôjde teda vlastne o tvorivé uplatnenie dávno známych a didakticky prepracovaných princípov **projektového vyučovania...**
- **Prierezovosť tém** a navrhovaných prístupov k hudbe sa nevyčerpá len prienikmi a "križovatkami" s inými umeleckými oblasťami výtvarnou, dramatickou, filmovou, mediálnou...). Je potrebné zahrnúť do umeleckej edukácie aj podnety a poznatky najmä z prírodných vied (fyzika, chémia...), histórie a humánnej i prírodnej geografie. Umenie má schopnosť tieto poznatky prehĺbiť a v bohatej štruktúre vzájomne previazať. Vidíme v tom jadro navrhovanej reformy:

informačnému preťaženiu, formálnosti, nefunkčnosti základného vzdelania sa dá čeliť len zdôrazňovaním a jasným sprístupňovaním súvislostí vyššieho, koncepčného typu, ktoré sa rodia z pochopenia podstaty života, prírody, človeka...

- **Treba odstrániť klišé historizmu, ale aj falošného, módného akcentu na "súčasnosc"** - integrácia hľadísk rôznych umení vyžaduje aj integráciu časových dimenzií; vo výklade tém a problémov sa bude voľne prelínať súčasné, minulé i budúce... Navrhovaný predmet **umelecká výchova** má základnú ambíciu prekonať infantilný prezentizmus a puerilizmus (Huizinga) dnešnej doby. Bude integráciou časových a historických rovín prispievať k budovaniu úcty k tradíciám, koreňom, k životnej zrelosti staroby, k budovaniu medzigeneračnej a medzikultúrnej tolerancie a úcty...

Ročníkový umelecký projekt môže mať podoby inscenácie, výstavy, prezentácie (i počítačovej), inštalácie, relácie, koncertu, filmu, animácie ap. Uplatnia sa v ňom všetky vyššie spomenuté aspekty umeleckej edukácie cez námetové okruhy.

- **Dôraz sa kladie na vlastnú aktivitu žiakov.** Zverejnením a dokumentáciou projektu získava škola materiál pre ďalšie rozvíjanie tohto predmetu - príklad, východisko, zdroj pre ďalšiu prácu. Daná forma umeleckého projektu vychádza v ústrety prirodzenej **súťaživosti** žiakov tohto veku. Je preto možné spájať projektový charakter umeleckej výchovy v 8. a 9. ročníku s rôznymi súťažami (napr. typu "Supertrieda školského roka"), prehliadkami, verejnou i webovou prezentáciou školy, s podujatiami v kultúrnych strediskách, divadlách, kluboch, výchovnými koncertmi pre mladšie ročníky spolužiakov atď. - kde môže dôjsť k ďalšiemu prehĺbeniu motivácie zainteresovaných učiteľov i žiakov...
- **PC zložka umeleckej edukácie**, programy, Internet ap. budú v takto ponímanej koncepcii hrať dôležitú úlohu zdroja informácií i analyticko-syntetického média pri narábaní s umeleckými artefaktmi, v niektorých prípadoch i priamo umeleckého zážitku... Existujúce programy ľahčia

učiteľom i žiakom nielen vstup, ale aj vhl'ad do špecifického materiálu, vnesú transparentnosť do jeho triedenia, hodnotenia i používania. Elektronické a informatické médium vo všeobecnosti môže a musí slúžiť zamýšľanej integrácii; nesmie sa stať samoučelnou a prázdnu experimentáciou s bezduchými segmentmi alebo povrchnou, lacnou cestou k novým informáciám a poznatkom. Aj tu treba vyžadovať tvorivosť, vlastný názor, autentický produkt činnosti. Najmä v umení platí, že PC je len pomôckou, nástrojom, ktorá iba predlžuje ruku a myseľ človeka(pozri aj príslušný tematický okruh).

- V prípade využívania **IKT je nutné** delenie triedy na skupiny.
- Najvhodnejšou formou výučby pri dotácii Štátneho vzdelávacieho programu sa javia **hodinové celky pri striedaní výtvarnej a hudobnej zložky**.
- Škola môže **pridaním voliteľných hodín** v Školskom vzdelávacom programe: **a)** akcentovať niektorý z aspektov umeleckej edukácie podľa vlastných podmienok a zámerov, **b)** rozšíriť a prehĺbiť záber do jednotlivých námetových okruhov.
- Riaditeľ môže predmet **úväzkovo rozdeliť medzi viacerých pedagógov** a deliť či kumulovať hodinovú dotáciu podľa potreby.
- **Obsah** tematických okruhov aj edukačných tém môže učiteľ zaraďovať do vyučovania podľa **vlastného uváženia**.
- **Odporúčaný materiál** je možné využívať a dopĺňať **primerane k zvolenému prístupu**.
- Je možný aj obsahový **prienik** z 8. do 9. ročníka a naopak.
- Výučba hudobnej zložky predmetu v Štátnom vzdelávacom programe by sa mala dotknúť **všetkých tematických okruhov**.
- Edukačné témy sú navrhnuté tak, že niektoré z nich je možné využiť **vo všetkých** tematických okruhoch. Vzhľadom na to aj prvky edukačného výstupu môžu **súhrnne reprezentovať** viacero tematických okruhov. **Rozsah** využitia odporúčaného materiálu ako aj **edukačné výstupy z toho vyplývajúce** tak závisia od **zvolenej stratégie** učiteľa.
- Edukačné témy a odporúčaný materiál **špecificky viazané** na príslušný námetový okruh možno podľa podmienok vzdelávacieho programu aj **redukovať alebo primerane nahrádzať**.
- Predmet **výchova umením** je klasifikovaný na vysvedčení známkami. Metodika hodnotenia je rozpracovaná v metodickej prílohe.
- V rámci tematického učebného plánu môže učiteľ edukačné témy zaraďovať do vyučovania v poradí ako a časovom rozpätí podľa vlastného uváženia.

3. Obsah vzdelávania

8. ročník

1 hodina týždenne 33 hodín ročne

Prehľad tematických celkov a ich obsahu

Rozvíjajúce ciele a spôsobilosti	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Metódy a formy
I. ZVUK A OBRAZ – JAZYK UMENIA			
<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjanie predstavivosti a fantázie - hľadanie príbehu a obrazu v hudbe, - budovať u žiakov úctu k významným osobnostiam výtvarného a hudobného umenia, - rozvíjať u žiakov estetické cítenie, hudobný a výtvarný vkus, - rozvíjať u žiakov toleranciu voči vkusu iných ľudí, 	<p style="text-align: center;">Obraz v hudbe, hudba v obraze</p> <p style="text-align: center;">(hľadanie vzťahov medzi hudobným a výtvarným vyjadrovaním synergia vizuálneho a auditívneho).</p> <p>Musorgskij: <i>Obrázky z výstavy</i></p> <p style="text-align: center;">(Hindemith, Grünewald)</p> <p>Suchoň: <i>Obrázky zo Slovenska</i></p> <p style="text-align: center;">(Benka, Bazovský, Fulla)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - žiak orientačne pozná autorov svetového a slovenského umenia, - je schopný diskutovať o umeleckých dielach, - vie verbálne vyjadriť emócie z počúvanej hudby, - vie odôvodniť výber hudby (hudobného motívu), - vie výtvarne vyjadriť rôzne hudobné formy (figuratívne i nefiguratívne ponímanie), - je schopný zvládnuť základy narábania s rôznymi výtvarnými 	<ul style="list-style-type: none"> - informačno-receptívna (výklad), - reproduktívna (riadený rozhovor), - individuálna práca, - skupinová práca, <ul style="list-style-type: none"> - diskusia, - beseda, - výklad, - práca v pracovných zošitoch, - diskusia,

	<p>Debussy: <i>Faunovo popoludnie</i></p> <p>(Renoir, Cézanne, Gogh, Gauguin, ...)</p> <p>Bachove fúgy - maľby</p> <p>Humoreska, kánon, jódlovanie, valčík, tango, rock and roll,...</p> <p>Farebná hudba a kinetické umenie</p>	<p>nástrojmi (ceruza, štetec, pero, ...), narábať s farbou,</p> <p>-</p>	<p>- počúvanie hudby,</p>
<ul style="list-style-type: none"> - budovať u žiakov úctu k významným osobnostiam výtvarného a hudobného umenia, - pochopiť význam a vplyv hudby a výtvarného umenia na formovanie osobnosti človeka, - chápať umenie ako spôsob zmysluplného využívania voľného času, 	<p>Vyjadrovacie prostriedky a ich štylizácia v hudbe a výtvarnom umení.</p> <p>Ukážky štylizácie tvaru vo výtvarnom umení (<i>surrealizmus, kubizmus, impresionizmus,...</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> - geometrizácia, kryštalizovanie, zahmlievanie, zmäkčenie, roztečenie, zoštíhlenie, ... 	<ul style="list-style-type: none"> - žiak pozná charakteristické diela a štýl epoch európskeho umenia, - vytvára série z jedného motívu a jednoduché variácie motívu, - vie tvorivo používať vybrané výtvarné techniky (kresba, kolorovaná kresba, maľba, modelovanie, ...) a prostredníctvom nich vie vyjadriť vlastné nápady a koncepty, 	<ul style="list-style-type: none"> - informačno-receptívna (výklad), - reproduktívna (riadený rozhovor), - heuristická (riešenie úloh), - skupinová práca, - diskusia, - beseda, - výklad,

<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjať u žiakov počítačovú gramotnosť, - vedieť využívať počítačové programy v hudobnej a výtvarnej výchove, 	<p><u>Rôznosť štýlov v hudbe:</u></p> <p>Mendelssohn-Bartholdy: <i>Sen noci svätajánskej</i></p> <p>Liszt: <i>Sen lásky</i></p> <p>Čajkovskij: <i>Rómeo a Júlia</i></p> <p>Prokofjev: <i>Rómeo a Júlia</i></p> <p>Wagner: <i>Tristan a Izolda</i></p> <p style="text-align: center;">Grieg: <i>Peer Gynt</i></p> <p>Multimédiá – pohyb a dej prostredníctvom obrazu a zvuku. Technika – tretia ruka človeka.</p> <p style="text-align: center;">Ukážky rôznych typov ozvučenia filmov</p>	<ul style="list-style-type: none"> - orientačne pozná autorov svetového a slovenského umenia, - dokáže verbálne vyjadriť emócie z počúvanej hudby, - je schopný vnímať, analyzovať, hodnotiť a porovnávať hudobné skladby (hudobné motívy), - dokáže intonačne čisto, kultivovane a so zodpovedajúcim výrazom zaspievať vybrané ľudové, umelé a populárne piesne, - vie vytvoriť inštrumentálne sprievody k piesňam, - žiak vie vybrať časť videnej skutočnosti za účelom zobrazenia – záber (fotografia, film), - pozná žánre filmu a základné 	<ul style="list-style-type: none"> - práca na PC, - práca s hudbou, - skupinová práca, <ul style="list-style-type: none"> - výklad,
---	--	--	--

	<p>Rôzne filmové a hudobné žánre</p> <p>Elektronická hudba, hudba na internete.</p> <p>Hudobné softvéry a interaktívne programy pre prácu s PC</p>	<p>tendencie v jeho vývoji,</p> <p>- žiak chápe význam pojmu strihanie filmu, zvuku,</p> <p>- vie, čo to znamená obrazovo-zvuková koláž</p>	
II. TRADÍCIA A IDENTITA			
<ul style="list-style-type: none"> - poznať vianočné zvyky a tradície, - rozvíjať u žiakov úctu k významným osobnostiam výtvarného a hudobného umenia, <ul style="list-style-type: none"> - vyhľadávanie umeleckých podnetov na internete, 	<p>Umenie a náboženstvo, umenie baroka. Človek a viera.</p> <p><u>Sakrálne skladby (omše, rekviem, chorály, pašie) od skladateľov:</u></p> <p>Bach, Händel, Mozart, Beethoven, Verdi, Puccini, Honegger, ...</p> <p>Spirituál, gospel</p> <p>Biblické motívy, postava Krista, púte, kalvárie</p> <p>Prvky barokovej architektúry (kolonáda, priečelie, kopula, ...).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - žiak vie intonačne čisto a kultivovane zaspievať vybrané vianočné koledy a piesne, - vie vytvoriť inštrumentálne sprievody k piesňam, - pozná charakteristické diela a štýl epoch európskeho umenia (obdobie baroka), - vníma, analyzuje, hodnotí a porovnáva hudobné skladby, - diskutuje o umeleckých dielach, - žiak zvláda základy narábania s rôznymi výtvarnými nástrojmi 	<ul style="list-style-type: none"> - výklad, - diskusia, - práca s PC, - práca s CD, DVD, - skupinová práca, - individuálna práca, <ul style="list-style-type: none"> - výklad,

<ul style="list-style-type: none"> - utvárať a prehĺbovať u žiakov kladný vzťah k vlasti, k ľudovým tradíciám našich predkov, - rozvíjať tvorivosť a schopnosť spolupracovať v tíme, - v skupine, 	<p>Prostredie a situácia (väzby hudby a výtvarného umenia na konkrétne prostredie).</p> <p>Čechomor, Hradiš'an, Slovenský folk, Bratislava Hot Serenaders, Funny Fellows, World music, Etno „garážová“ hudba, subkultúrne žánre, diskotéková hudba,</p>	<p>(ceruza, pero, uhlík, ...),</p> <ul style="list-style-type: none"> - tvorivo používa vybrané výtvarné techniky – kreslenie prostredníctvom linky, šrafovanie, tieňovanie, - žiak dokáže vnímať a porovnávať charakter okolitej krajiny (svojej obce) a charakter hudobných tradícií s inými typmi kultúr (charakteristické prvky mesta, dediny, pamiatky, folklór ...), - vie verbálne vyjadriť hudobný zážitok, - žiak je schopný vybrať vhodnú hudbu a vytvoriť scenáre k rôznym udalostiam v meste alebo na vidieku, - dokáže tvorivo spracovať charakteristické podnety z prostredia svojej obce 	<ul style="list-style-type: none"> - práca s CD, DVD, - skupinová práca, <ul style="list-style-type: none"> - diskusia, - výklad,
--	--	--	--

	dychovka, ľudová hudba ..	(regiónu) a výtvarne vyjadriť vlastné nápady,	
III. PRIENIKY UMENÍ			
<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjať tvorivosť, predstavivosť a fantáziu, - rozvíjať pohybové, tanečné a dramatické schopnosti, - rozvíjať u žiakov úctu k významným hudobným osobnostiam a ich dielam, 	<p>Divadlo a tanec. Spojenie s hudbou a dizajnom. Človek medzi ľuďmi.</p> <p>Felix: <i>Harlekýn, O bohatom</i></p> <p>Klavírne koncerty Bacha, Mozarta, Beethovena, ...</p> <p>Husľové koncerty Vivaldiho, Paganiniho, ...</p> <p>Smetana: <i>Libuše, Šárka</i></p> <p>Musorgskij: <i>Gnomus</i></p> <p>Beethoven: <i>Coriolanus</i></p> <p>Schubert: <i>Krásna mlynárka, Verklikár</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - žiak orientačne pozná autorov svetového a slovenského umenia, - dokáže pohybovo stvárniť rôzne postavy, charaktery, - je schopný verbálne vyjadriť emócie z počúvanej hudby, - žiak vie výtvarne stvárniť postavy, charaktery na základe počúvanej hudby (návrhy kostýmov a masiek), - vie tvorivo používať rôzne výtvarné techniky a prostredníctvom nich vedieť vyjadriť vlastné nápady a koncepty, 	<ul style="list-style-type: none"> - výklad, - rozhovor, - diskusia, - práca s CD, DVD,

<ul style="list-style-type: none"> - naučiť sa zdokonaľovať technické zručnosti – práca s počítačom a fotografovanie, - rozvíjanie tvorivosti a schopnosť spolupracovať v tíme, - chápať umenie ako spôsob zmysluplného využívania voľného času, - rozvíjať u žiakov úctu k významným hudobným osobnostiam a ich dielam, - rozvíjať empatiu. 	<p style="text-align: center;">Portrét spolužiaka.</p> <p>Ukážky popisov osôb z literatúry</p> <p style="text-align: center;">Maľby a sochy portrétu v dejinách umenia, funkcie portrétu od magického ponímania až po reklamu</p> <p style="text-align: center;">Ukážky karikatúry</p> <p style="text-align: center;">Musorgskij: <i>Gnomus</i></p> <p style="text-align: center;">Smetana: <i>Šárka</i></p> <p style="text-align: center;">Grieg: <i>Solvejgina pieseň</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - žiak pozná charakteristické diela európskeho umenia, - vie opísať spolužiaka (jeho tvár, postavu, zvyky, vkus, vlastnosti ...), - zvláda základné technické postupy a zákonitosti fotografovania, - žiak vie nakresliť portrét so zachovaním proporcií (kresba podľa modelu), - vie sa tvorivo vyjadriť základnými technickými postupmi kreslenia, maľovania, jednoduchých grafických techník, fotografovania, - žiak chápe pojem karikatúra, pojem portrét a rozdiel medzi nimi. 	<ul style="list-style-type: none"> - individuálna práca – kresba rôznymi technikami, <ul style="list-style-type: none"> - výklad, - vyhodnotenie prác.
---	--	--	--

4. Prierezové tematiky

Multikultúrna výchova – Obraz v hudbe, hudba v obraze (tolerancia voči vkusu iných ľudí)

Environmentálna výchova— environmentálna výchova (opäť hlavne v námetoch samotných slovných úloh)

Osobnostný a sociálny rozvoj — Vyjadrovacie prostriedky a ich štylizácia v hudbe a výtvarnom umení (vplyv hudby a výtvarného umenia na formovanie osobnosti človeka)

5. Prepojenie s inými predmetmi

Na hodinách Výchovy umením možno využiť poznatky aj z iných predmetov – z dejepisu, slovenského jazyka a literatúry, informatiky, etiky, náboženskej výchovy, výtvarnej výchovy a hudobnej výchovy.

6. Metódy a formy práce

Metódy práce:

Informačno-receptívna (výklad), reproduktívna (riadený rozhovor), heuristická (rozhovor, riešenie úloh), expozičná (projekt).

Formy práce:

Individuálna práca, skupinová práca, diskusia, beseda, práca v pracovných zošitoch, kresba rôznymi technikami.

7. Učebné zdroje

1. Metodická príručka k predmetu Výchova umením

2. ČARNÝ, L.: Výtvarná výchova pre 5. ročník ZŠ. EXPOL PEDAGOGIKA, 2009. ISBN 978-80-8091-177-5

3. LANGSTEINOVÁ, E.: Hudobná výchova pre 7. ročník ZŠ. SPN MLADÉ LETÁ, 2006. ISBN 80-10-00716-1

4. LANGSTEINOVÁ, E., FELIC, B., KOPINOVÁ, L., RUŽIČKOVÁ, T.: Hudobná výchova pre 8. ročník ZŠ. SPN MLADÉ LETÁ, 2007. ISBN 978-80-10-01281-7

-
5. LANGSTEINOVÁ, E., FELIC, B., KOPINOVÁ, L., RUŽIČKOVÁ, T.: Hudobná výchova pre 9. ročník ZŠ. SPN MLADÉ LETÁ, 1998. ISBN 80-08-02685-5
  6. Kolektív autoru: 1000 geniálnych obrazu. MLADÁ FRONTA, 2007. ISBN 80-204-1647-1
  7. GERLINGS, CH.: 100 největších malířů. DEUS, 2008. ISBN 978-80-87087-47-3
  8. GRAVES, D. R.: Kreslíme portréty. SVOJTKA A CO. 2004. ISBN 80-7352-048-2

Didaktická technika:

Tabuľa, PC, videotechnika, časopisy, internet, knižnica, CD, DVD, pomôcky na kreslenie – papiere, výkresy, tempery, vodové farby, tuš ai.

8. Hodnotenie predmetu

Na základe Metodického pokynu č.22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy

Na kontrolu a hodnotenie žiakov sa využívajú postupy zabezpečujúce korektné a objektívne hodnotenie. Pravidelne sa uplatňuje vzájomné hodnotenie žiakov a sebahodnotenie. Hlavným cieľom hodnotenia je naučiť žiaka hodnotiť samého seba, aby vedel posudzovať vlastné sily a schopnosti.

Hodnotí sa osvojenie základných poznatkov, zručností a postojov stanovených výkonovou časťou vzdelávacieho štandardu.

V predmete Výchova umením sa vzájomne prelínajú predmety Hudobná výchova a Výtvarná výchova. Nesmie dôjsť k ich „rozpušteniu“. Dôraz sa kladie na vlastnú aktivitu žiakov. Hodnotenie má motivačný charakter.

Na hodnotenie výchovno-vzdelávacích výsledkov žiakov z predmetu Výchova umením používame 5-stupňovú klasifikačnú stupnicu – hodnotíme známami.

Metódy a prostriedky hodnotenia:

Sebahodnotenie, hodnotenie spolužiakmi, pochvala, uznanie, prezentácia prác (projektov), diagnostický rozhovor, debata, pozornosť.